

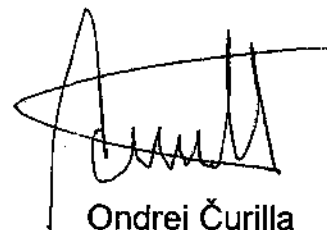
Diplomová práce na téma:

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Autor: Ondřej Čurilla

Na tomto místě bych chtěl poděkovat své diplomové vedoucí, JUDr. Ivaně Štenglové, za její cenné rady a trpělivost při konzultacích. Rovněž bych chtěl poděkovat slečně Lucii Kubáčové a pánovi Liborovi Stehlíkovi za cennou pomoc.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ondrej Čurilla', with a large, sweeping horizontal stroke across the top.

Ondrej Čurilla
Korunovační 4
Praha 7, 170 00

OBSAH

ÚVOD	3
SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM A VALNÁ HROMADA	5
ORGÁNY SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM	6
VALNÁ HROMADA	7
PŮSOBNOST VALNÉ HROMADY	9
Překročení působnosti valné hromady v judikatuře soudu	10
ROZBOR JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK V PŮSOBNOSTI VALNÉ HROMADY	11
Ad a) schválení jednání učiněných jménem společnosti před jejím vznikem podle § 64 ObchZ	11
Ad b) schvalování řádné, mimořádné a konsolidované a v případech stanovených zákonem i mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát	13
Ad c) schvalování stanov a jejich změn	16
Ad d) rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy	17
Ad e) rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitěho vkladu či o možnosti započtení peněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu	19
Ad f) a g) jmenování, odvolání a odměňování jednatelů a členů dozorčí rady	21
Ad h) vyloučení společníka podle § 113 a 121 ObchZ	24
Ad i) jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti likvidací	25
Ad j) schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ	25
Ad k) rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy	28
Ad l) schválení ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ), smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn	31
Ad m) schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 ObchZ)	31
Ad n) další otázky, které do působnosti valné hromady svěřuje zákon	33
Ad o) Rozhodování valné hromady o věcech do její působnosti svěřených společenskou smlouvou	41
Ad p) udělování a odvolávání prokury	41
Ad q) Právo atrakce	42
ROZHODOVÁNÍ SPOLEČNÍKŮ MIMO VALNOU HROMADU	44

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Udělení dodatečného souhlasu s navrhovaným rozhodnutím mimo valnou hromadu.....	45
Rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZ.....	45
Rozhodování dohodou společníků.....	48
JEDNOČLENNÁ SPOLEČNOST Z POHLEDU PŮSOBNOSTI VALNÉ HROMADY	48
PŮSOBNOST VALNÉ HROMADY SPOLEČNOSTÍ S RUČENÍM OMEZENÝM	
V SR A SRN	50
Úprava působnosti valné hromady v Německu.....	51
Úprava působnosti valné hromady na Slovensku	54
ZÁVĚR.....	56
POUŽITÁ LITERATURA.....	57

ÚVOD

Vážení,

jsem velice rád, že jste se rozhodli podívat se na tuto práci a doufám, že Vám dobře poslouží jako kvalitní materiál a alespoň trochu pomůže při zodpovězení otázek vyvstávajících v souvislosti s tématem *Působnosti valné hromady ve společnosti s ručením omezeným*.

Diplomovou práci na předmětné téma jsem se rozhodl psát z vícera důvodů. Tak hlavně, jde o téma z velice intenzivní vazbou na praxi, téma, které je v praxi denně předmětem pracovních úkolů, i mnoha výkladových debat. Proto doufám, že i díky této práci snad budu mít cestu čerstvého absolventa v právní pracovní praxi o něco snazší. Navíc možnost pracovat a hlavně diskutovat mnohé s vedoucí mé diplomové práce, JUDr. Ivanou Štenglovou, která jakožto soudkyně obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky, ale i autorka mnoha komentářů, odborných textů a článků, snad nejvíce ze všech ovlivňuje českou teorii i praxi v oblasti práva obchodního, je pro mě nesmírnou ctí, inspirací a výzvou a za tuto možnost jí i touto cestou upřímně děkuji.

Není to ale jenom starost o mojí budoucnost a obdiv k odborníkovi, které mě tomuto tématu přiblížili. Jde o práci vymezenou tematicky poměrně úzce, to považuji spíše za výhodu a možnost diplomové práci propůjčit atribut, který jsem u mnoha prací se kterými jsem pracoval postrádal. Právě úzce profilované téma mi umožnilo, skutečně podrobně se věnovat rozboru platné právní úpravy působnosti valné hromady české společnosti s ručením omezeným, která je také esencí a nosným prvkem celé této práce. Prostor, který takto vymezené téma poskytuje, jsem se snažil využít co nejlépe a předmětu práce jsem se věnoval až s komentářovou podrobností. Proto také v mnoha ohledech z existujících komentářů vycházím, se snahou spojit různé postupy, pohledy a názory komentujících odborníků, někdy snad vhodně doplněné o vlastní postřehy a závěry, formulované do společných odstavců tak, aby Vám poskytly komplexní přehled platné, někdy také již novelizované úpravy a jejího výkladu a tím ulehčily práci a pomohly najít řešení otázek s touto úpravou souvisejících.

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Všem, kteří se rozhodli se s touto diplomovou prací blíže seznámit, přeji příjemné čtení a doufám, že očekávání, se kterým jste se do čtení této práce pustili budou alespoň z části naplněna.

SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM A VALNÁ HROMADA

Společnost s ručením omezeným je kapitálovou formou obchodní společnosti. Její právní úprava je dnes obsažena v části druhé, hlavě I. zákona č.513/1991 Sb., Obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“), která obsahuje jak obecnou úpravu obchodních společností (díl I.) tak i úpravu této konkrétní formy (díl IV.). Nově je dále část, původně regulovaná v obchodním zákoníku, týkající se přeměn společností upravena v zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách společností“).

Poprvé k právní úpravě společnosti s ručením omezeným došlo počátkem 20. století, přičemž tato byla důsledkem potřeby vytvoření další formy podnikatelského sdružování, která by vhodným způsobem kombinovala prvky společností osobních, především veřejné obchodní společnosti, s prvky společností kapitálových, reprezentovaných společností akciovou. Tímto záměrným legislativním procesem¹ měly být odstraněny nevýhody plynoucí jak z jedné tak z druhé formy obchodních společností. Šlo hlavně o neomezené osobní ručení společníků společností osobních anebo náročnost založení a vysoké vstupní náklady u společností akciové.

Výsledkem této kombinace je společnost s ručením omezeným, formou dnes řazená ke společnostem kapitálovým, i když takováto její příslušnost není ani zdaleka jednoznačná, protože mnoho prvků společnosti s ručením omezeným je typických spíše pro společnosti osobní.

V kontextu tématu této diplomové práce lze jako příklad této hraniční povahy společností s ručením omezeným uvést, že na rozdíl od společností osobních, u společností s ručením omezeným sice neexistuje povinnost osobní účasti společníka na podnikání, postačí splnění povinnosti vkladové, osoba společníka tady však není odsunuta pouze do pozice jakéhosi sponzora, vkladatele základního kapitálu, naopak, hraje roli velice významnou, což je prvek vlastní společností osobních. Významné postavení společníků ve

---

¹ Existence této formy společnosti tedy nebyla výsledkem samovolného historického vývoje podnikatelského sdružování, jak tomu je u všech ostatních forem obchodních společností, nýbrž reakcí na tento vývoj a absenci společenské modifikace představující kompromis mezi ryze osobními a ryze kapitálovými verzemi obchodních společností; Viz *Pelikánová, I., Černá, S. a kol.* Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. 2. díl. Praha: ASPI, 2006, str. 47

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

společnosti s ručením omezeným je nutno spatřovat především v jejich možnosti formovat zásadní rozhodnutí společnosti, to hlavně účastí na valné hromadě jako nejvyššího orgánu společnosti s ručením omezeným. Společníci v společnosti s ručením omezeným mají však navíc i možnost ve stanovených případech rozhodovat zcela mimo strukturu orgánů, mimo valnou hromadu, což je výraz velice silných prvků osobních společností ve společnosti s ručením omezeným.

Příslušnost ke společnostem kapitálovým pak plyne jednak z převážně institucionálního způsobu řízení a rozhodování společnosti s ručením omezeným a také z uplatnění většinového principu při rozhodování, které stojí proti smluvnímu a typicky jednomyslnému způsobu rozhodování ve věcech společností osobních.

ORGÁNY SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM

U obchodních společností platí, že čím většího významu je u jednotlivých forem *neosobní základní kapitál*, tím více se zvyšuje potřeba přejít od smluvního principu správy a řízení obchodní společnosti k vytváření poměrně propracované a z nespolečníků sestávající soustavy orgánů. Společnost s ručením omezeným jakožto forma kapitálové společnosti, má tedy taky k dispozici aparát orgánů, pomocí nichž společnost funguje. Na straně společností kapitálových však stojí nikoliv zcela pevně a i tady se objevují prvky smluvního řízení typického pro společnosti osobní. Příkladem je možnost společníků podle § 130 ObchZ rozhodovat za určitých okolností mimo valnou hromadu a tím i strukturu orgánů společnosti (více k této otázce viz rozhodování společníků mimo valnou hromadu).

Orgány společnosti s ručením omezeným lze rozdělit na ty, které společnost mít musí, tzv. orgány obligatorní, a ty, které zřizuje fakultativně. Obligatočním orgánem je valná hromada a jeden nebo více jednatelů, fakultativně může být zřízena dozorčí rada². Společníci mají pak ještě možnost

---

² Absolutní volnost při rozhodování o tom, zda dozorčí radu ustanovením ve společenské smlouvě zřídít nebo ne, je však již minulostí. S účinností od 1.7.2008 se totiž § 137 ObchZ

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

se ve společenské smlouvě, případně zakladatelé v zakladatelské listině, dohodnout na zřízení dalších, zákonem nedefinovaných orgánů, za současného stanovení jejich působnosti. Zřizování takovýchto orgánů však není v praxi obvyklé ani nutné³.

Co se působnosti týká, přirovnává prof. Pelikánová strukturu orgánů společnosti s ručením omezeným ke struktuře státního mechanismu. Valná hromada, považovaná za nejvyšší orgán společnosti s ručením omezeným, zhruba odpovídá zákonodárnému sboru. Výkonným orgánem odpovídajícím vládě jsou ve společnosti s ručením omezeným jednatele. Ti plní i úlohu orgánu statutárního. Kontrola může být ustanovením společenské smlouvy svěřena dozorčí radě. Jinak působnost v kontrolní oblasti vykonávají společníci a auditoři⁴.

VALNÁ HROMADA

Nejvyšší soud České republiky v odůvodnění rozhodnutí ze dne 29. června 2005, sp. zn. 29 Odo 442/2004, doslova uvedl: "... valná hromada je nejvýznamnějším orgánem společnosti, jehož prostřednictvím realizují společníci právo podílet se na řízení společnosti a přijímat rozhodnutí, zásadním způsobem ovlivňujícím další existenci a činnost společnosti, včetně rozhodování o personálním složení dalších orgánů společnosti, zatímco další orgány společnosti plní pouze funkce směřující k zajištění řádného chodu společnosti, a to představenstvo k jejímu obchodnímu vedení a dozorčí rada ke kontrole její činnosti ..." ⁵. Tato definice valné hromady se sice v předmětném

---

nahrazuje paragrafem novým, který již pro určité případy povinné zřízení dozorčí rady v společnosti s ručením omezeným sám předepisuje a zároveň umožňuje, aby další případy obligatorního zřizování dozorčích rad byly stanoveny zvláštním zákonem. Viz § 137 zákona č. 513/1991 Sb. s účinností od 1. července 2008.

³ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, str. 181

⁴ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. 2. díl. Praha: ASPI, 2006, str. 406 - 407

⁵ I ustanovení § 125 odst. 1 ObchZ označuje valnou hromadu společnosti s ručením omezeným za nejvyšší orgán společnosti. Tato legální definice ovšem není podle Dvořáka, T. zcela přesná, neboť „nejvyšší orgán společnosti představují její společníci, nikoli ovšem jako jednotlivci, nýbrž všichni dohromady. To plyne především z faktu, že společnost vzniká a existuje výlučně z vůle společníků a až na výjimky z jejich vůle též zaniká. Kromě toho, společníci vykonávají svá práva

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

rozhodnutí týká akciové společnosti, bez pochyby však může být výstižně použita i při výkladu o společnosti s ručením omezeným.

Valná hromada je kolektivním orgánem společnosti, tvoří jí totiž dohromady společníci společnosti s ručením omezeným. Kolektivita však není bezvýjimečná. Existují dvě výjimky. První z nich představuje případ jednočlenné společnosti, ve které se podle § 132 ObchZ valná hromada nekoná a působnost tohoto orgánu vykonává jediný společník (více viz jednočlenná společnost z pohledu působnosti valné hromady). Druhou výjimku představuje situace ve vícečlenných společnostech, kde tvořit valnou hromadu může v konkrétní situaci i jeden z více společníků, pokud ovšem sám má dostatečný počet hlasů k přijetí potřebných rozhodnutí.

Z pravidla, že valná hromada je kolektivním orgánem, plyne též závěr, že vůle je tvořena a vyjadřována rozhodnutím většiny. Rozhodnutí se přijímají zpravidla na základě hlasování na valné hromadě a vždy ve formě usnesení (to platí bezvýjimečně).

Otázka, zda valná hromada je nebo není orgánem nejvyšším je podle mého zodpovězena i výše uváděným rozhodnutím Nejvyššího soudu. Nikdy, ale nemůže valná hromada, a to ani při aplikaci § 125 odst. 3 ObchZ, který valné hromadě umožňuje na sebe atrahovat otázky v působnosti jiných orgánů společnosti (více viz právo atrakce), zastávat ve společnosti s ručením omezeným roli orgánu statutárního. Z postavení valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti sice plyne její právo rozhodovat zásadní a významné otázky společnosti jako i možnost podle § 135 odst. 2 ObchZ s odkazem na § 194 odst. 4 ObchZ jednatelům udílet závazné pokyny. Zároveň se jedná i o orgán ve své podstatě kontrolní, neboť právě na valné hromadě realizují společníci své právo kontroly činnosti společnosti a jejích orgánů. Na druhé straně valné hromadě za žádných okolností nepřísluší od jednatelů převzít pozici statutárního orgánu, jelikož by šlo o porušení kogentních ustanovení obchodního zákoníku, především § 13 odst. 5 a 133 odst. 1 ObchZ.

---

stran řízení a kontroly společností právě na valné hromadě v rozsahu a způsobem uvedeným ve společenské smlouvě, popřípadě ve stanovách. Valná hromada má v organizační struktuře společnosti sice své nezastupitelné místo, avšak společníci mohou rozhodovat i mimo rámec valné hromady, což je zásadní rozdíl od úpravy ve společnosti akciové, kde je valná hromada také nejvyšším orgánem, rozhodování akcionářů mimo ní tady však nepřichází v úvahu." Viz Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI, 2006, s 200

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Základní funkce valné hromady tedy spočívá v „*ustanovení statutárního popřípadě i dozorčího orgánu, v rozhodování o zásadních otázkách života společnosti, udílení závazných pokynů ostatním orgánům a kontrole plnění uložených příkazů. Nemá a ani nemůže nahrazovat činnost jednatelů jakožto statutárního orgánu společnosti. Ačkoliv zákon připouští jistou konkurenci pravomocí valné hromady a jednatelů, nemůže valná hromada omezit jednatelské oprávnění statutárního orgánu způsobem, který by byl vůči třetím osobám účinný*“⁶.

PŮSOBNOST VALNÉ HROMADY

teratim

Otázky spadající do působnosti valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti s ručením omezeným jsou uvedeny v § 125 ObchZ. Výčet věcí v působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným učiněný § 125 ObchZ není ale výčtem kogentním. Tak § 125 odst. 1 písm. a) až m) ObchZ je třeba ještě doplnit, nebo lépe řečeno konkretizovat v dalších otázkách svěřených do působnosti valné hromady obchodním zákoníkem (nebo jiným zákonem) na jiných místech, ale hlavně je možno jej rozšířit ustanovením společenské smlouvy. S tím také počítá dikce písmena n) předmětného paragrafu a odstavce. Dále je třeba mít na paměti i možnost valné hromady danou jí § 125 odst. 3 ObchZ svým vlastním rozhodnutím na sebe atrahovat rozhodování v dalších otázkách, běžně v působnosti jiných orgánů společnosti s ručením omezeným a tím svou působnost ještě rozšířit.

Do působnosti valné hromady tedy patří:

- a) schválení jednání učiněných jménem společnosti před jejím vznikem podle § 64 ObchZ,
- b) schvalování řádné, mimořádné a konsolidované a v případech stanovených zákonem i mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát,
- c) schvalování stanov a jejich změn,

⁶ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI, 2006, s. 201

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

- d) rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, nedochází-li k němu na základě jiných právních skutečností (§ 141 ObchZ),
- e) rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu,
- f) jmenování, odvolání a odměňování jednatelů,
- g) jmenování, odvolání a odměňování členů dozorčí rady,
- h) vyloučení společníka podle § 113 a 121 ObchZ,
- i) jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští,
- j) schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ,
- k) rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy,
- l) schválení ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ), smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn,
- m) schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 ObchZ),
- n) další otázky, které do působnosti valné hromady svěřuje zákon,
- o) další otázky, které do působnosti valné hromady svěřuje společenská smlouva,
- p) udělování a odvolávání prokury,
- q) věci, jejichž rozhodování si valná hromada vyhradila

Překročení působnosti valné hromady v judikatuře soudu

V rámci výkladu o otázkách spadajících do působnosti valné hromady je určitě vhodné neopomenout ani případ valné hromady rozhodující nad rámec jí taxativně vymezené působnosti. Hned několik rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky se k této otázce vyjádřilo a vybranými citacemi je podle mého beze zbytku zodpovězena. Tak například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 185/2003-92 praví: „...valné hromadě přísluší rozhodovat o všem, co jí do působnosti svěřuje ustanovení § 187 nebo jiné ustanovení obchodního zákoníku (a je třeba dodat, že její působnost by mohl rozšířit i jiný zákon) anebo stanovy akciové společnosti; jakékoli jiné rozhodnutí však do působnosti valné hromady nepatří a valná hromada o něm nesmí

rozhodovat⁷“, nebo rozhodnutí ze dne 17. 4. 2007, sp. zn. 29 Odo 757/2005: „
... Jak Nejvyšší soud vícekrát zdůraznil (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu
ze dne 1. června 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, publikované v časopise
Soudní judikatura, č. 11/2000, str. 430, dále rozhodnutí Nejvyššího soudu ze
dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004, či rozhodnutí Nejvyššího soudu
ze dne 14. prosince 2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005), usnesení, kterým valná
hromada rozhodne o věci nespádající do její působnosti, nevyvolá žádné právní
účinky“ a v neposlední radě rozhodnutí ze dne 1. 6. 2000, 32 Cdo 500/2000: „
... Jestliže valná hromada rozhodla o věci, o které v rámci své působnosti
rozhodovat nemůže, nebo do její působnosti takové rozhodování nepatří, nemá
takové rozhodnutí žádné právní účinky ani v rámci společnosti, natož ve vztahu
ke třetím osobám“.

Uváděné citace nepotřebují podle mého názoru žádný další komentář a
formulují zcela jasný závěr: bude-li valná hromada rozhodovat o věci, kterou do
její působnosti nesvěřuje zákon, společenská smlouva nebo rozhodnutí valné
hromady o atrakci podle § 125 odst. 3 ObchZ, nebude mít takové rozhodnutí
žádného právního účinku ani uvnitř společnosti ani ve vztahu ke třetím osobám.

ROZBOR JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK V PŮSOBNOSTI VALNÉ HROMADY

Ad a) schválení jednání učiněných jménem společnosti před jejím vznikem podle § 64 ObchZ

Podle § 64 odst. 1 ObchZ je společnost zavázána jednáním, ke kterému
došlo před jejím vznikem a jejím jménem v případě, že do tří měsíců od jejího
vzniku příslušný orgán společnosti tato jednání schválí. Tímto je ve společnosti
s ručením omezeným na základě ustanovení § 125 odst. 1 písm. a) ObchZ
právě valná hromada.

⁷ Jde sice o problematiku působnosti valné hromady ve společnosti akciové, tento závěr lze ale
bezesporu aplikovat i na působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Dříve mohla podle § 64 odst. 2 ObchZ (stav k 31.1.2001) společnost převzít jenom závazky, které souvisely se vznikem společnosti. Jiné závazky než ty, které souvisely se vznikem společnosti mohla společnost schválením převzít jenom jestliže smlouvy, z nichž takovéto jiné závazky vyplývaly, byly uzavřeny s odkládací podmínkou vzniku společnosti a schválení těchto závazků společníky⁸. Ustanovení § 64 ObchZ v aktuálním znění ani v odstavci druhém ani v žádném jiném už ale rozlišení závazků na ty, které se vznikem společnosti souvisí a které nikoliv již nečiní a lze mít za to, že zákonodárce zamýšlel touto absencí postup při přebírání závazků učiněných před vznikem společnosti jejím jménem zjednodušit a že schválení jakéhokoli typu závazku spadá pod dikci odstavce 1, dojde-li k jeho uzavření před vznikem společnosti a jejím jménem v souladu s ustanovením § 64 odst. 1 ObchZ.

Podle § 64 odst. 3 ObchZ je povinností zakladatelů společnosti pořádat seznam jednání učiněných jejím jménem před jejím vznikem a předložit jej valné hromadě tak, aby bylo možné dodržet stanovenou tří měsíční lhůtu pro jejich schválení. Při porušení této povinnosti odpovídají zakladatelé za škodu, která v důsledku toho vznikne věřitelům společnosti.

Nedojde-li valnou hromadou ke schválení předmětného jednání, zůstává z takového jednání zavázaná osoba, která jej jménem společnosti učinila. Naopak, schválí-li valná hromada převzetí závazků po stanovené tříměsíční lhůtě, nebude mít takovéto schválení žádného účinku jelikož nejde o otázku, kterou zákon svěřuje do působnosti valné hromady⁹ (více viz překročení působnosti valné hromady v judikatuře soudu).

O schválení typicky rozhoduje, především vzhledem ke krátké tří měsíční lhůtě, první valná hromada společnosti, a to, jak vyplývá z § 127 odst. 3 ObchZ, nestanoví-li společenská smlouva většinu vyšší, prostou většinou hlasů přítomných společníků. Z § 127 odst. 4 ObchZ pak vyplývá, že o takovémto rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis. Po schválení jednání učiněných před vznikem společnosti valnou hromadou přechází další povinnost v této věci na statutární orgán společnosti (§64 odst. 3 ObchZ),

⁸ Viz Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 449

⁹ Viz Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 424

jednatele, který pak musí bez zbytečného odkladu oznámit tuto skutečnost účastníkům závazkových vztahů vzniklých z těchto jednání.

Ad b) schvalování řádné, mimořádné a konsolidované a v případech stanovených zákonem i mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát

Z § 39 a 40 ObchZ plyne pro obchodní společnosti, tedy i společnost s ručením omezeným povinnost vést účetnictví. Tyto paragrafy specifikují tuto povinnost, za současného odkazování na zvláštní předpis, kterým je zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví (dále jako „zákon o účetnictví“), jako povinnost zpracování, zveřejnění a kontroly účetních závěrek. Podle § 18 zákona o účetnictví jsou účetní jednotky povinny sestavovat účetní závěrku jako řádnou, popřípadě jako mimořádnou nebo mezitímní, a v případech podle § 22 tohoto zákona i jako konsolidovanou účetní závěrku. Stejně tak podle § 18 předmětného zákona účetní závěrku v soustavě podvojného účetnictví, ve které společnosti s ručením omezeným účtují, tvoří rozvaha (bilance), výkaz zisku a ztrát a příloha, která doplňuje informace v rozvaze a výkazu o zisku a ztrátách, zároveň obsahuje i informace o evidovaných daňových nedoplatcích, splatných závazcích pojistného na sociální zabezpečení, veřejného zdravotního pojištění a jiné. Podle § 19 zákona o účetnictví jsou účetní jednotky povinny sestavovat účetní závěrky k rozvahovému dni, což je den kdy uzavírají účetní knihy (tyto dny uvádí § 17 odst. 2 zák. o účetnictví). Jde-li o řádnou účetní závěrku, tu sestavují účetní jednotky k poslednímu dni účetního období. Účetní závěrka sestavovaná k jinému než poslednímu dni účetního období je závěrka mimořádná.

Podle § 138 odst. 1 písm. c) ObchZ přezkoumává účetní závěrku dozorčí rada, je-li ve společnosti zřízená a své vyjádření k obsahu účetní závěrky předkládá valné hromadě. K přezkoumání dochází ještě před tím, než je účetní závěrka předložena valné hromadě ke schválení. K předložení účetní závěrky valné hromadě však nedochází ze strany dozorčí rady. Výkladem § 135 odst. 1

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

ObchZ lze dojít k závěru, že účetní závěrku předkládají ke schválení jednatele¹⁰.

Z § 122 odst.2 ObchZ lze dovodit právo společníků nahlédnout také do účetní závěrky a kontrolovat v ní obsažené údaje nebo k tomu zmocnit auditora či daňového poradce. Ověření účetní závěrky auditorem je v některých případech dokonce postupem obligatorním. Tak je tomu jednak na základě ustanovení zákona o účetnictví, který povinnost "auditu" váže především na hospodářská kritéria, jako např. aktiva v celkové výši více než 40 000 000,- Kč, nebo roční úhrn čistého obrátu více než 80 000 000,- Kč apod.. Na druhé straně je to pak obchodní zákoník, který povinné ověření účetní závěrky auditorem předepisuje při změně právní formy podle § 69d odst. 7 ObchZ¹¹, při zvyšování základního kapitálu z vlastních zdrojů podle § 144 ObchZ, při fúzi společnosti s ručením omezeným do akciové společnosti podle § 220o odst. 2 ObchZ.

Pokud společenská smlouva nestanoví něco jiného, stačí k rozhodnutí valné hromady, kterým schvaluje účetní závěrku, prostá většina hlasů přítomných společníků.

Na ustanovení § 125 odst. 1 písm. b) přímo navazuje ustanovení § 17 odst. 4 zákona o účetnictví podle něhož účetní jednotka nesmí po schválení účetní závěrky přidávat další účetní zápisy kdykoli později do uzavřených účetních knih s výjimkou případů přeměny společnosti podle § 17 odst. 3 jmenovaného zákona. Od okamžiku schválení účetní závěrky, nejpozději však do konce následujícího účetního období, může účetní jednotka již uzavřené účetní knihy otevřít a provést případnou opravu účetních zápisů a sestavit tak novou účetní závěrku, která se tímto postupem stává účetní závěrkou podle zákona o účetnictví, jen v případě, že obsah účetních položek neodpovídá skutečnému stavu.

Dalším obsahovým bodem předmětného ustanovení je pravomoc valné hromady rozhodovat o **rozdělení zisku**. Základní pravidla pro rozdělování dosaženého zisku, kterým se rozumí jak čistý zisk (§ 67 odst. 2 ObchZ), tak nerozdělený zisk z minulých let, stanovuje z jisté části obchodní zákoník doplněn pravidly upravenými v společenské smlouvě. Samotné rozdělování

¹⁰ Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s 1098.

¹¹ S účinností k 1. 7. 2008 dochází ke zrušení ustanovení § 69d a povinnost ověřit účetní závěrku auditorem při změně právní formy bude plynout z aktivní derogace předmětného ustanovení, konkrétně § 365 a 366 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

zisku patří do výlučné působnosti valné hromady, tzn. že ani obchodní zákoník, ani společenská smlouva a ani stanovy nemohou definitivním způsobem stanovit, na rozdíl od úpravy stejné otázky v akciové společnosti, kde podle § 173 odst. 1 ObchZ stanovy musí obsahovat mimo jiného i způsob rozdělení zisku, jaká část zisku se rozdělí mezi společníky, příp. jiné subjekty, a jaká se užije k dalšímu rozvoji společnosti nebo k jiným účelům – rozhodování náleží výlučně valné hromadě, která tak činí na návrh jednatelů. Rozhodnutí, které by v této věci učinil orgán společnosti od valné hromady odlišný by bylo v rozporu s právními předpisy a tudíž neplatné.

Podíl na zisku je možné vyplatit společníkům, jednatelům nebo dozorčí radě, popřípadě pro společnost může povinnost vyplatit podíl na zisku vyplývat se smlouvy, například ze smlouvy o tichém společenství (§ 673 ObchZ)¹². Pozornost je třeba věnovat i ustanovení § 67 odst. 3 ObchZ, kterým je valná hromada při rozdělování zisku vázaná a které vyžaduje, aby byl podíl na čistém zisku společnosti určen až po doplnění rezervního fondu. Zisku společnosti lze užít také ke zvýšení základního kapitálu (rozhoduje valná hromada podle § 125 odst. 1 písm. d) a § 144 ObchZ kvalifikovanou většinou hlasů), k přidělení do fondů vytvořených ze zisku, k převedení na účet nerozděleného zisku minulých let a konečně i k úhradě ztráty společnosti.

Pro rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku se vyžaduje, nestanoví-li společenská smlouva požadavek vyššího počtu hlasů, souhlasu prosté většiny přítomných společníků. Notářský zápis o tomto rozhodnutí pořizován být nemusí.

Poslední otázkou, kterou svěřuje § 125 odst. 1 písm. b) do působnosti valné hromady je **rozhodování o úhradě ztrát**. Ztrátou se rozumí jednak ztráta účetní jako hospodářský výsledek za účetní období, tak i neuhrazená ztráta z minulých let. Povinnost existující ztrátu uhradit a způsob jakým tak učinit obchodní zákoník neupravuje¹³. Podobně jako v případě rozhodování o rozdělení zisku zákon ani tady, na rozdíl od úpravy v akciové společnosti, nevyžaduje, aby pravidla úhrady ztráty stanovila společenská smlouva nebo stanovy. Může proto dojít k situaci, kdy valná hromada rozhodne o tom, že ztráta zůstane neuhrazená a bude připsána na účet "Neuhrazená ztráta

¹² Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s 1101.

¹³ Výjimkou je ustanovení § 190c odst. 5 ObchZ o povinnosti uhradit ztrátu společnosti s ručením omezeným jako osoby řízené na základě ovládací smlouvy

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

z minulých let". V současnosti neexistuje právní předpis, který by stanovil lhůtu pro vyrovnaní takového účtu a tak je toto řešení pro praxi často lákavé.

Jestliže ale valná hromada rozhodne, že se ztráta hradit bude, nabízí obchodní zákoník možnost uhradit ztrátu z prostředků rezervního fondu, snížením základního kapitálu nebo úhradou ztráty řídící osobou. Jak je výše napsáno, je možné k úhradě ztráty užít také zisk.

O úhradě ztráty rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného, a nebo nejde-li o úhradu ztráty cestou snížení základního kapitálu. Toto rozhodnutí valné hromady vyžaduje v souladu s § 127 odst. 4 ObchZ souhlasu kvalifikované většiny hlasů společníků.

Ad c) schvalování stanov a jejich změn

To zda konkrétní společnost s ručením omezeným bude nebo nebude mít stanovy, tedy dokument, který upravuje vnitřní strukturu společnosti a podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě, mohou rozhodnout podle § 110 odst. 2 ObchZ společníci ve společenské smlouvě, případně zakladatelé v zakladatelské listině¹⁴. V působnosti valné hromady je pak ale rozhodnutí o obsahové stránce stanov a její případné změny.

„Stanovy ve společnosti s ručením omezeným mají oproti společnostem akciové bezpochyby menší význam. Je to dáno především jejich fakultativní povahou. Zakladatelé se pro ně rozhodnou zejména při zakládání větších společností, jejichž vnitřní struktura je složitější (mají více závodů apod.). I obsah stanov je odlišný od obsahu stanov akciové společnosti. Mohou upravovat pouze vnitřní organizaci společnosti a záležitosti, které však jsou již základním způsobem upraveny ve společenské smlouvě. Stanovám je dovoleno tyto záležitosti upravit pouze v podrobnostech¹⁵.“

O schválení stanov nebo jejich změně musí valná hromada podle § 127 odst. 4 ObchZ rozhodnout kvalifikovanou, konkrétně dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, nebude-li společenská smlouva vyžadovat většinu ještě přísnější. Podle stejného ustanovení obchodního zákoníku ve spolupráci s

¹⁴ V české praxi společností s ručením omezeným není však institut stanov příliš využíván.

¹⁵ Viz *Políkárová, I.* Komentář k § 110 odst. 2 zák. č. 513/1991 Sb., ASPI, 1996

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

§ 80a n. zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (dále jako „NotŘ“) musí být o takovém rozhodnutí valné hromady pořízen notářský zápis.

Ad d) rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy

Působnost valné hromady podle §125 odst. 1 písm. d) ObchZ umožňující jí měnit obsah společenské smlouvy není její působnosti výlučnou. Tak jak je ostatně patrné z dikce tohoto ustanovení, při jeho výkladu je nutné pracovat současně s paragrafem 141 ObchZ. Ten v odstavci 1 stanoví, že změnit společenskou smlouvu může jednak svým rozhodnutím valná hromada, tak ke změně zakladatelského dokumentu může dojít, pokud souhlas vyjádří všichni společníci. Tyto dvě možnosti klade obchodní zákoník vzájemně na roveň.

V minulosti nepanoval mezi teoretiky jednotný názor na to, kdy je rozhodnutí valné hromady z hlediska vlivu na obsah společenské smlouvy natolik „podstatné“, že je možno jej zároveň považovat za rozhodnutí o změně společenské smlouvy. Problém spočíval především v tom, že mělo-li být rozhodnutí valné hromady kvalifikováno jako rozhodnutí o změně společenské smlouvy, muselo pak jako takové získat souhlas kvalifikované většiny společníků a zároveň by bylo nutné o něm pořizovat notářský zápis. Zcela zdárnou a z hlediska výkladu nenahraditelnou se v tomto směru dnes jeví technická novela § 141 odst. 1 ObchZ provedená zákonem č. 370/2000 Sb., následně zákonem č. 501/2001 Sb., která stanoví, že rozhodování valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. f), g) a i) ObchZ, jde-li o jmenování, odvolávání a odměňování likvidátora, a rozhodnutí podle § 113, 115, 117 a 121 ObchZ se nepovažují za rozhodování o změně společenské smlouvy. Zároveň ale určuje povinnost pořídít o rozhodnutích valné hromady podle § 113, 115, 117 a 121 ObchZ notářský zápis¹⁶.

Pro další případy platí ustanovení § 173 odst. 3 ObchZ, na jehož přiměřené užití odkazuje § 141 odst. 1 ObchZ v poslední větě. Z tohoto ustanovení vyplývá, že přijme-li valná hromada rozhodnutí, jehož důsledkem je změna obsahu společenské smlouvy, bude toto rozhodnutí o změně

¹⁶ To je následkem transpoziční povinnosti plynoucí z První směrnice Rady (EHS) 68/151/EHS, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (dále jen „První směrnice“)

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

společenské smlouvy nahrazovat. Příkladem takového rozhodnutí je rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka podle § 113 odst. 4 ObchZ, o rozdělení obchodního podílu podle § 113 odst. 6 ObchZ, o nominálním zvýšení základního kapitálu podle § 144 ObchZ nebo o snížení základního kapitálu podle § 113 odst. 6 ObchZ¹⁷.

První odstavec § 141 ObchZ stanoví, že ke změně společenské smlouvy sice stačí buď rozhodnutí valné hromady nebo souhlasu všech společníků, to ale pouze do momentu, než zákon stanoví něco jiného. Tak je tomu hned v následujících odstavcích téhož paragrafu. Ustanovení § 141 odst. 2 ObchZ vyžaduje, aby v případě, kdy se společenská smlouva mění rozhodnutím valné hromady a zasahuje se tím do práv pouze některých společníků, bylo toto rozhodnutí valné hromady ještě doplněno o souhlas těchto společníků. Po novele, která toto ustanovení do obchodního zákoníku začlenila, začalo ale docházet k velice extenzivnímu výkladu tohoto ustanovení, zejména toho, co se rozumí pod zásahem do práv jen některých společníků. V praxi se vyskytnul např. názor, že dojde-li k přemístění sídla společnosti do jiné obce, ve které bydlí jen někteří společníci, půjde o případ zmiňovaného zásahu do práv těch společníků, kteří v obci nebydlí. Tak tomu ale není (s výjimkou případu, kde by společenská smlouva z nějakého důvodu přiznávala společníkům právo na sídlo společnosti v obci, kde bydlí). Zásahem do práv společníků je tedy nutno rozumět zásah do práv, která jim přiznává zákon, společenská smlouva či případné stanovy. Zásahem do práv jen některých společníků tak např. může být v praxi typická situace, kdy se mění poměr, ve kterém se někteří společníci podílejí na zisku, v jejich neprospěch¹⁸.

Zasahuje-li se podle stejného ustanovení změnou společenské smlouvy do práv všech společníků, je zapotřebí souhlasu všech. Takováto situace není zcela častá, příkladem může být rozhodnutí valné hromady o změně společenské smlouvy, kterou se vyloučí přednostní právo všech společníků k účasti na zvýšení základního kapitálu podle § 143 odst. 1 poslední věta ObchZ, nebo případ který zná sám obchodní zákoník v § 127 odst. 4 poslední věta ObchZ, kterým je snížení základního kapitálu společnosti nerovnoměrným snížením vkladů všech společníků.

¹⁷Viz *Dědič, J. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s 1224

¹⁸ *Bartošíková, M., Štenglová, I.* Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 191

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Jak již bylo výše řečeno, je k rozhodnutí valné hromady o změně společenské smlouvy vždy zapotřebí kvalifikované, dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Zároveň musí být o takovém rozhodnutí valné hromady pořízen i notářský zápis. Podle § 141 odst. 3 ObchZ má být obsahem takového notářského zápisu o rozhodnutí valné hromady, jímž se mění obsah společenské smlouvy, též schválený text změny v obsahu společenské smlouvy a musí v něm být také jmenovitě uvedeni společníci, jež pro tuto změnu hlasovali.

Na závěr výkladu k tomuto bodu působnosti valné hromady je ještě nutno v krátkosti zmínit ustanovení § 141 odst. 4 ObchZ. To vyžaduje po jednatelích, aby při jakékoli změně obsahu společenské smlouvy (ne tedy jenom na základě rozhodnutí valné hromady) bez zbytečného odkladu poté, co se o takovéto změně dozvěděli, vyhotovili úplné znění společenské smlouvy a uložili jej spolu s listinami prokazujícími změnu společenské smlouvy do sbírky listin příslušného rejstříkového soudu. Příkladů je samozřejmě hodně, uvést lze převod obchodního podílu, vyloučení společníka ze společnosti, zvýšení či snížení základního kapitálu společnosti a další situace¹⁹.

Ad e) rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitých vkladů či o možnosti započtení peněžitých pohledávek vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu

Zvýšení a snížení základního kapitálu společnosti s ručením omezeným je upraveno v § 142 až 147 ObchZ. Kromě toho, že valná hromada rozhoduje o vůbec nejdůležitější otázce v této věci, a to o tom zda zvýšit nebo snížit základní kapitál společnosti, přísluší jí v souvislosti s tímto procesem také rozhodování podle § 143 odst. 2 ObchZ o tom, že závazek k novému vkladu do základního kapitálu může za podmínek stanovených tímto paragrafem převzít kdokoliv, nikoliv jen společníci s předkupním právem²⁰. Tuto působnost valné

¹⁹ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 190 - 191

²⁰ Teorie není jednotná v názoru na to, zda valná hromada, která dává souhlas s převzetím vkladu na zvýšení základního kapitálu společnosti podle ustanovení odstavce 2, může být ta samá jako valná hromada, která rozhodla o zvýšení základního kapitálu, nebo zda je nutné

Apri de hecho, no se puede.

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

hromady lze ale spíše než pod písmeno e) paragrafu 125 odstavce 1. ObchZ podřadit pod písmeno n), jako další působnost valné hromady stanovenou obchodním zákoníkem (více viz udělování souhlasu k převzetí závazku k novému vkladu).

Valná hromada může podle § 143 a 144 ObchZ rozhodnout o zvýšení základního kapitálu buď cestou nového vkladu (efektivní zvýšení základního kapitálu) nebo z vlastních zdrojů vykázaných v řádné, mimořádné nebo mezitímní účetní závěrce ve vlastním kapitálu společnosti, pokud nejsou účelově vázány podle zákona (nominální zvýšení základního kapitálu). Rozhodnutí valné hromady o zvýšení nebo snížení základního kapitálu společnosti je jedním z příkladů rozhodnutí, o kterých mluví § 173 odst. 3 ObchZ, tedy rozhodnutí, v důsledku kterých dochází ke změně společenské smlouvy a rozhodnutí o změně společenské smlouvy nahrazují. Kvalifikovanou většinu pro rozhodování ohledně zvyšování a snižování základního kapitálu společnosti však určuje výslovně § 127 odst. 4 ObchZ. Toto ustanovení předepisuje dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Speciální úpravu obsahuje § 127 odst. 4 ObchZ poslední věta, kde pro případ, že valná hromada rozhodne o snížení základního kapitálu tak, že sníží nerovnoměrně vklady společníků, vyžaduje se souhlas nikoliv dvou třetin všech společníků, ale souhlas všech. Toto koneckonců možno chápat jako snahu tohoto ustanovení vyjít vstříc požadavku § 141 odst. 2 věty druhé ObchZ, která u rozhodnutí měnících obsah společenské smlouvy, čímž rozhodnutí o zvýšení či snížení základního kapitálu je²¹, a zároveň zasahujících do práv všech společníků, vyžaduje stejně souhlasu všech společníků.

Rozhoduje-li valná hromada při zvyšování základního kapitálu podle § 127 odst. 5 ObchZ o ocenění nepeněžitýho vkladu podle posudku znalce, pak společník, jehož nepeněžitý vklad se na valné hromadě oceňuje, nemá hlasovací právo. V případě takového zákazu hlasování společníka o ocenění

---

svolat valnou hromadu novou, po uplynutí lhůty stanovené v odstavci 2. *Pelikánová, I.* nebo *Eliáš, K.* zastávají názor potřeby konání další valné hromady naproti tomu *Dědič, J., Štenglová, I., Plíva, M., Tomsa, S.* mají za to, že konání další valné hromady nutně není. Viz např. *Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 476 nebo *Pelikánová, I.* Komentář k obchodnímu zákoníku. 2. díl. Praha: Linde, 1995, s. 357

²¹ Viz *Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 426

jeho nepeněžitého vkladu je třeba toto rozhodnutí vyloučit k samostatnému hlasování, neboť o ostatních otázkách zvýšení základního kapitálu je dotčený společník oprávněn hlasovat²².

O rozhodnutí valné hromady o zvýšení nebo snížení základního kapitálu musí být pořízen notářský zápis.

Ustanovení § 59 odst. 8 ObchZ stanoví, že jako nepeněžitý vklad nemůže sloužit pohledávka vůči společnosti. Tato pohledávka ale může být započtena proti pohledávce společnosti na splacení vkladu, stanoví-li to zákon. Ten tak činí v § 108 odst. 2 ObchZ, kdy takovéto započtení umožňuje v případě, že s ním vysloví souhlas valná hromada při zvyšování základního kapitálu. Novelou, zákon č. 370/2000 Sb., zavedené ustanovení § 59 odst. 8 tak není možné využít při založení společnosti, ale pouze při následném zvyšování základního kapitálu. Vyžaduje se kvalifikovaného souhlasu, tak jako v předchozím případě v podobě nejméně dvou třetin všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného (§ 127 odst. 4 ObchZ). Povinností je také o rozhodnutí valné hromady pořídit notářský zápis.

Ad f) a g) jmenování, odvolání a odměňování jednatelů a členů dozorčí rady

Podle § 110 odst. 1 písm. e) a f) ObchZ musí společenská smlouva kromě jiných náležitostí obsahovat také jména prvních jednatelů společnosti a v případě, že ve společnosti bude zřízena dozorčí rada, tak i jména členů dozorčí rady. Z toho plyne, že působnost valné hromady ve věcech jmenování jednatelů a členů dozorčí rady se stane aplikovatelnou až při jmenování dalších aspirantů na tyto funkce.

Do funkce jednatele může valná hromada podle § 133 odst. 3 ObchZ jmenovat buď někoho z řad společníků nebo jinou fyzickou osobu. Z této dikce a zároveň z povahy jednatelské funkce vyplývá, že jednatelem nemůže být jmenována právnická osoba. Podobně je tomu u jmenování osoby coby člena dozorčí rady. Valnou hromadou může být jmenována také pouze fyzická osoba, ustanovení § 139 odst. 2 ObchZ však zakazuje členem jmenovat osobu, která je současně jednatelem. Osoby jmenované do funkce jednatelů nebo členů

²² Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s 1104.

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

dozorčí rady musí kromě toho splňovat požadavky § 194 odst. 7 ObchZ na který odkazuje jak § 135 odst. 2 tak § 138 odst. 2 ObchZ. Nebude-li jmenovaná osoba stanovené požadavky splňovat, bude rozhodnutí o jmenování nicotné a jednatelem nebo členem dozorčí rady se nestane.

Také ustanovení § 38l ObchZ stanovuje překážku výkonu předmětných funkcí. Toto ustanovení stanoví, že statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo jiného orgánu právnické osoby nemůže být ten, kdo vykonával kteroukoli ze srovnatelných funkcí v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs nebo byl-li pro nedostatek majetku zamítnut insolvenční návrh podaný proti této právnické osobě (více viz § 38l ObchZ). Tato překážka odpadá také v případě, že valná hromada rozhodne svým usnesením o jmenování takové osoby kvalifikovanou většinou hlasů, konkrétně dvěma třetinami hlasů přítomných společníků.

Jak jednatele tak člena dozorčí rady může valná hromada svým rozhodnutím odvolat kdykoliv.

Rozhodnutí o jmenování či odvolání jednatele nebo člena dozorčí rady je účinné od okamžiku účinnosti usnesení valné hromady, nestanoví-li toto rozhodnutí okamžik pozdější. Podle názoru *Dědiče, J.*²³ je u jmenování účinnost navíc podmíněna souhlasem dotčené osoby, pokud jej s vlastním jmenováním nedala předem. Zákon sice nutnost souhlasu ze strany osoby jmenované do funkce jednatele nebo člena dozorčí rady výslovně nepředepisuje, lze jí ale dovodit z ustanovení Listiny základních práv a svobod, která v čl. 2 odst. 3 stanoví, že nikdo nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá. Z toho lze dovodit závěr, že rozhodnutí o jmenování osoby do funkce jednatele nebo člena dozorčí rady nemůže nabýt účinnosti dříve, než s ním daná osoby projeví souhlas. Ten může být udělen předem nebo následně, písemně nebo ústně, výslovně nebo konkludentně. Účinnost rozhodnutí valné hromady o jmenování nebo odvolání jednatele či člena dozorčí rady tak není vázaná na publikaci této skutečnosti v obchodním zákoníku. Zápis či případně výmaz nemají konstitutivní účinek. Pokud však dojde ze strany odvolaného jednatele, pořád ještě zapsaného v obchodním rejstříku, k právnímu úkonu vůči třetí osobě jež jedná v dobré víře v obchodní rejstřík, bude takový úkon platný (§ 29 odst. 1 ObchZ).

²³*Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1104*

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Do výlučné působnosti valné hromady patří kromě jmenování a odvolávání jednatelů a členů dozorčí rady také rozhodování o jejich **odměňování**. Odměna jednatele či člena dozorčí rady za výkon jejich funkce ve společnosti není mzdou, platem ani žádnou jinou odměnou podle zákoníku práce, neboť nejde o funkce, které lze vykonávat v pracovněprávním vztahu. Rozhodování valné hromady týkající se odměn jednatelů a členů dozorčích rad může spočívat přímo ve stanovení konkrétní výše odměny nebo pouze ve stanovení pravidel podle nichž se výše odměny určí²⁴. V případě, že valná hromada nerozhodne o odměně jednatelů či členů dozorčí rady, bude jim náležet odměna obvyklá, podle ustanovení § 566 n. ObchZ o smlouvě mandátní, na jehož přiměřené užití odkazuje § 66 odst. 2 ObchZ²⁵. Paragraf 66 odstavec 2. zároveň umožňuje způsob odměňování výše jmenovaných funkcionářů společnosti upravit písemnou smlouvou o výkonu funkce, která musí být, což lze chápat jako výraz výlučné působnosti v této věci, schválena valnou hromadou.

Rozhodnutí valné hromady o jmenování, odvolání a odměňování jednatelů či členů dozorčí rady není podle výslovné úpravy § 141 odst. 1 ObchZ rozhodnutím o změně společenské smlouvy, a to i přesto, že společenská smlouva ustanovení o prvních jednatelech a členech dozorčí rady společnosti s ručením omezeným obsahuje. Tak například *Dědič, J.* však již za změnu obsahu společenské smlouvy považuje změnu počtu jednatelů či členů dozorčí rady. Tomuto názoru ve svém článku *Co je a hlavně není změnou společenské smlouvy spol. s ručením omezeným* oponuje *Nezval, I.* který argumentuje především tím, že změna v počtu jednatelů je z hlediska právního záležitostí nepodstatnou a na čem naopak záleží je počet statutárních orgánů, jež od

²⁴ „Aby žalobci vznikl nárok na uplatněnou odměnu, musel by tento nárok vyplynout z rozhodnutí valné hromady, nikoli z interních pravidel zpracovaných na jeho základě ... Interní pravidla banky ... mohla založit právo na poskytnutí vymáhaného plnění jen tehdy, kdyby tato pravidla schválila valná hromada anebo kdyby se - co do přiznávaného plnění - zcela (nikoli pouze "v zásadě" jak uzavřel odvolací soud) shodovala s rozhodnutím valné hromady o odměňování." Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 29 Odo 1200/2005

²⁵ „Domáhá-li se jednatel odměny za výkon funkce ve výši určené s přiměřeným použitím právní úpravy mandátní smlouvy, musí tvrdit a prokazovat, že byl po období, za které se dožaduje odměny, jednatelem společnosti ... Popírá-li společnost, že jí vznikla povinnost vyplácet jednatelem odměnu podle přiměřeného použití mandátní smlouvy, musí prokázat uzavření smlouvy o výkonu funkce.“ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 29 Odo 994/2005

počtu jednatelů nemusí být nutně odvislý²⁶. Hlavním důvodem proč je možné chápat změnu v počtu jednatelů jako změnu společenské smlouvy, je sice to, že se tím může změnit způsob jednání společnosti, v takovém případě však podle § 133 odst. 1 ObchZ ke změně společenské smlouvy dochází i bez toho. Já tento názor považuji za hodný pozornosti, ale hlavně soudní praxe, konkrétně Krajský soud v Hradci Králové ve svém rozhodnutí ze dne 22.11.1993 sp. zn. 15 Cm 11/93 a s tímto, jako se správným rozhodnutím pracující Nejvyšší soud, je názoru *Dědiče, J.* a řadě dalších odborníků poměrně slušným základem a nelze než tento akceptovat.

K rozhodnutí valné hromady o jmenování, odvolání a odměňování jednatelů či členů dozorčí rady bude postačovat prostá většina hlasů přítomných společníků podle § 127 odst. 3 ObchZ, nestanoví-li společenská smlouva nutnost vyššího počtu hlasů. Podle § 141 odst. 1 ObchZ ale musí být o takovémto rozhodnutí valné hromady pořízen notářský zápis.

Ad h) vyloučení společníka podle § 113 a 121 ObchZ

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 1997 sp. zn. 1 Odon 36/97 uveřejněném v časopise Soudní judikatura 1997, č. 12, s. 280 připouští obchodní zákoník ukončení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady (vyloučení) pouze v případech a za podmínek výslovně uvedených v ustanoveních § 113 a § 121 ObchZ. Je to tedy možné jen v případech, kdy společník ani po dodatečné lhůtě nesplní svou povinnost splatit vklad do základního kapitálu společnosti (§ 113 odst. 4 ObchZ) a v případě porušení povinnosti společníka přispět na vytvoření vlastního kapitálu příspěvkem mimo základní kapitál uložené valnou hromadou podle § 121 odst. 1 ObchZ. Ve všech ostatních případech je možné se jen domáhat vyloučení společníka, který závažným způsobem porušuje svoje povinnosti podle § 149 ObchZ u soudu²⁷. Valná hromada rozhoduje podle § 127 odst. 3 prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Podle § 127 odst. 5 písm. b) ObchZ nemůže

²⁶ *Dědič, J. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s 1105 a *Nezval, I.* Co je a hlavně není změnou společenské smlouvy spol. s ručením omezeným. Právní praxe v podnikání 1998, č. 10, s. 31

²⁷ Viz *Pelikánová, I.* Komentář k § 113 odst. 4 zák. č. 513/1991 Sb. ASPI, 1996

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

společník, o jehož vyloučení se má na valné hromadě hlasovat, vykonávat hlasovací právo a tedy o této otázce hlasovat. Tento zákaz však nebude platit v případě, kdy všichni společníci budou jednat ve shodě podle § 66b ObchZ.

Rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka ze společnosti není podle § 141 odst. 1 ObchZ rozhodnutím o změně společenské smlouvy, musí však o něm být pořízen notářský zápis.

Ad i) jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti likvidací

Valná hromada může o jmenování, odvolání a odměňování likvidátora rozhodovat pouze v případě, kdy půjde o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací jinak než na základě rozhodnutí soudu. V jiném případě by totiž likvidátora jmenoval, odvolával a o jeho odměně rozhodoval soud. Rozhodnutí podle písmena i) vyžaduje souhlasu prosté většiny přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů.

Rozhodování o **zrušení společnosti** s ručením omezeným bylo primárně svěřeno společníkům společnosti. Novela obchodního zákoníku provedená zákonem č. 370/2000 Sb. ale umožnila, aby společenská smlouva rozhodování v této věci svěřila valné hromadě. Ustanovení § 152 ObchZ tak stanoví, že společnost může být zrušena dohodou všech společníků, která musí mít podobu notářského zápisu, nesvěřuje-li rozhodování v této otázce společenská smlouva valné hromadě. Ta o zrušení společnosti rozhoduje kvalifikovanou většinou hlasů všech společníků stanovenou § 127 odst. 4 ObchZ jako alespoň dvoutřetinová většina všech společníků, nebude-li společenská smlouva požadovat většinu vyšší.

O tomto rozhodnutí musí být v souladu s § 127 odst. 4 ObchZ pořízen notářský zápis.

Ad j) schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ

Podle § 125 odst. 1 písm. j) ObchZ schvaluje smlouvy uvedené v § 67a ObchZ valná hromada. Úprava postupu při uzavírání a schvalování smluv o

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

převodu, nájmu či zřízení zástavního práva k podniku nebo k jeho části, jež jsou předmětem § 67a ObchZ se však v čase zásadně měnila.

Před novelou obchodního zákoníku provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. nebyla tato otázka vůbec v kompetenci valné hromady a obchodní zákoník se této věci jinak než úpravou smlouvy o prodeji a nájmu podniku v § 476 n. ObchZ nevěnoval. V tomto případě tedy smlouvy ve věcech dispozic s podnikem, uzavřené před 31. 12. 2000, nevyžadovaly žádného souhlasu valné hromady a tedy už vůbec ne souhlasu kvalifikovaného, jak je tomu dnes, logicky tedy nebylo ani třeba o takovémto úkonu pořizovat notářský zápis. Rozhodnutí společnosti ohledně převodů či nájmu podniků tak podle povahy své funkce činili jednatel/é. Výjimku představovala pouze situace, kdy rozhodování o dispozicích s podnikem do působnosti valné hromady svěřovala společenská smlouva (viz rozhodování valné hromady o věcech do její působnosti svěřených společenskou smlouvou).

Novela obchodního zákoníku, zákon č. 370/2000 Sb., již chápe, že dispozice s podnikem jsou velice zásadními z hlediska existence a činnosti společnosti a tak otázku schvalování předmětných smluv do obchodního zákoníku začleňuje rovnou na dvou místech. Přiznává jí jako působnost valné hromady v § 125 odst. 1 písm. j) a zároveň do obchodního zákoníku vkládá ustanovení § 67a. Ve svém původním znění v sobě toto ustanovení shledává, zejména kvůli tomu, že při prodeji podniku nebo jeho části často dochází k následnému spojení či rozdělení podniků, podobnost se spojováním či rozdělováním podniků při slučování resp. rozdělování obchodních společností. Tak § 67a ObchZ, v podobě jakou mu propůjčil zákon č. 370/2000 Sb., odkazuje na přiměřené užití ustanovení obchodního zákoníku upravujících fúze nebo rozdělení obchodních společností, konkrétně společnosti s ručením omezeným, obsažených v § 153a n. ObchZ. Důsledkem takovéto úpravy bylo, že smlouvy o převodu nebo nájmu podniku či jeho části musely projít stejným procesem jako smlouvy o fúzi nebo rozdělení společnosti s ručením omezeným podle § 153a n. ObchZ, což znamenalo, že k přijetí usnesení valné hromady v těchto věcech bylo zapotřebí souhlasu tří čtvrtin přítomných společníků, nevyžadovala-li společenská smlouva vyšší počet hlasů nebo splnění dalších podmínek, že smlouvy o dispozicích s podnikem nespojených se zánikem společnosti musely být podobně jako smlouvy o sloučení společností

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

přezkoumány znalci a o rozhodnutí valné hromady musel být pořízen notářský zápis. Tato úprava byla následkem harmonizačních povinností České Republiky v přístupovém procesu vůči Evropské unii, konkrétně, následkem promítnutí požadavků Třetí směrnice Rady (EHS) 78/855/EHS, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností a Šesté směrnice Rady (EHS) 82/891/EHS, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o rozdělení akciových společností, které pro spojování podniků vyžadují přísnější režim, z hlediska ochrany společníků a věřitelů společnosti obdobný tomu při fúzích nebo rozdělování společností.

„Vázanost režimu odpovídajícího směrnici Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978 o fúzích akciových společností přijatá podle čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o založení EHS na typ smlouvy podle platného § 67 (důvodová zpráva uvádí § 67 ObchZ; jde o chybu v psaní, jedná se samozřejmě o § 67a ObchZ) odst. 1 umožňuje tomuto režimu se vyhnout, jestliže bude uzavřena smlouva jiného typu nebo nepojmenovaná. Je proto třeba vymezit rámec tohoto režimu shodně se směnicí a nikoli jenom ve vazbě na pojem podniku, který je užit. Jde o přesnější harmonizaci s čl. 30 a 31 uvedené směrnice a s čl. 25 šesté směrnice Rady 82/891/EHS.“ Tak zní citace ze zvláštní části důvodové zprávy k zákonu č. 554/2004 Sb., který zásadně změnil obsah § 67a ObchZ. Jak říká důvodová zpráva, šlo o to rozšířit režim stanovený Třetí směrnicí Rady ES i na případy, které by se paragrafem 67a ObchZ úzce vymezenému spektru smluv snažily vyhnout. Nová podoba § 67a ObchZ provedená touto novelou však nepřinesla příliš zdárné řešení. Její velice nejasná formulace, způsobena snahou o co nejširší vymezení případů spadajících pod dikci předmětného ustanovení, působila značné výkladové problémy. Proces schvalování v režimu § 153a n. ObchZ (v případě společnosti s ručením omezeným) se podle nového § 67a ObchZ vztahoval na *„...dispozici s podnikem společností nebo jeho částí nebo na jinou dispozici se jměním společností nebo jeho částí, která je obdobná fúzi nebo rozdělení, ale nezrušuje se při ní společnost, s jejímž podnikem, částí podniku, jměním či částí jmění se disponuje...“*. Do režimu nového § 67a ObchZ tak podle teorie i praxe tradičně patřily smlouvy o prodeji a nájmu podniku či jeho částí, podle 476 n. ObchZ, dále nepochybně smlouvy o bezúplatném převodu podniku či jeho částí. Do tohoto výčtu lze také zařadit smlouvy, které fakticky převáděly podnik či jeho část na jinou osobu, nebyly ale formálně

smlouvami podle § 476 n. ObchZ. Šlo spíše o smlouvy kupní nebo různé cese, které převáděly podstatnou část jmění společnosti na třetí osobu. Co se týče smluv, kterými se zřizovalo zástavní právo k podniku nebo k jeho části, bylo by podle převládajícího názoru pravděpodobně také možné je řadit k vymezené skupině smluv v režimu § 67a ObchZ, a to především proto, že zastavením se může podnik dostat zcela z dispozice společnosti. Diskuse v tomto případě ale nebyly na místě, jelikož samotný zákon 554/2004 Sb. ustanovením § 125 odst. 1 písm. j) ObchZ vedle schvalování smluv podle § 67a ObchZ zařadil výslovně do působnosti valné hromady i schvalování smluv o zřízení zástavního práva k podniku či jeho části, čímž je zároveň vyňal z režimu podle § 67a ObchZ²⁸.

Stávající podoba § 67a ObchZ, kterou mu propůjčila novela obchodního zákoníku, zákon č. 56/2006 Sb., vyznívá v porovnání s jeho původní podobou sice poněkud stručně, lze ale konstatovat, že zároveň velice jasně a určitě, bez důvodných pochybností o tom, které smluvní typy pod jeho dikci spadají a které ne. Stanoví, že ke smlouvě na základě níž dochází k převodu podniku či jeho části, ke smlouvě o nájmu podniku či jeho části a ke smlouvě zřizující zástavní právo k podniku nebo k jeho části je zapotřebí souhlasu společníků daného hlasováním na valné hromadě společnosti, v souladu s § 127 odst. 4 ObchZ souhlasem uděleným nejméně dvěma třetinami všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Nedostatek souhlasu valné hromady k předmětné smlouvě způsobuje, jde totiž o souhlas k uzavření smlouvy, absolutní neplatnost tohoto právního úkonu²⁹. O usnesení valné hromady kterým schvaluje smlouvy podle § 67a ObchZ musí být pořízen notářský zápis.

Ad k) rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy

Právní úprava otázky působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným ve věcech fúzí, převodu jmění na společníka, rozdělení společnosti a změny právní formy společnosti s ručením omezeným byla až do 30. června 2008 poměrně nezdařilá, hlavně co se týče komplikovanosti odkazovacího

²⁸ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 248

²⁹ Viz Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1106 nebo Plíva, S. Některé problémy smlouvy o nájmu podniku. Plavň fórum 2005, č. 2, s. 51

mechanismu jednotlivých ustanovení. Vše počíná již samotným § 125 odst. 1 písm. k) ObchZ, který valné hromadě pouze přiznává působnost ve výše zmiňovaných otázkách bez toho, aby stanovil cokoliv dalšího. Stejně tak absentuje jakákoliv zmínka o režimu hlasování a potřebném počtu hlasů v § 127 ObchZ. Tyto otázky jsou řešeny až paragrafy § 153a, §153b, §153c, 153d, 153e ObchZ již zmiňovanou spleť odkazů. V zásadě lze ale říci, že komplikovaně vyhlížející úprava má, z hlediska rozhodování valné hromady v těchto otázkách, poměrně jednoduché a jednoznačné řešení. Všechny případy těchto forem přeměn společnosti s ručením omezeným musejí být na základě ustanovení § 153a odst. 7 ObchZ, na které zároveň odkazují všechny ostatní zmiňované ustanovení, schváleny valnou hromadou, a to nejméně třemi čtvrtinami přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů nebo povinnost splnit další podmínky. Stejně generálním pravidlem je i pravidlo obsažené v § 153a odst. 8 ObchZ, které umožňuje společníkům jež se neúčastnili valné hromady aby svůj souhlas projevíli mimo ní, postupem jaký stanoví § 127 odst. 7 a 8 ObchZ. O všech těchto rozhodnutích valné hromady případně souhlasech společníků udělených mimo valnou hromadu musí být pořízen notářský zápis. Specifikem úpravy § 153a n. ObchZ zrušených s účinností k 1. červenci 2008 ještě bylo, že až na případ převodu jmění na společníka, byla podle § 153a odst. 7 věta čtvrtá ObchZ v případě, že společenská smlouva stanoví pro některé rozhodnutí valné hromady vyšší než ¾ většinu hlasů potřebných k přijetí usnesení, takováto většina hlasů bývá vyžadována i u hlasování o zmiňovaných přeměnách.

Dnešní podobu rozhodování valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. k) určuje již nikoliv obchodní zákoník nýbrž nový zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách společností, který v souladu se zásadou lex specialis derogat generali je zároveň zrušovacím předpisem všech ustanovení obchodního zákoníku týkajících se přeměn obchodních společností a družstev a tedy také výše zmiňovaných ustanovení § 153a n. ObchZ. Úprava, kterou tento zákon v předmětné věci provádí se liší od té v obchodním zákoníku především po technické stránce. Odstraňuje totiž nejvíce vytýkaný, spíše formální/technický nedostatek ustanovení obchodního zákoníku zrušených tímto zákonem. Tím byla již výše popsána, nepříliš logická síť odkazů směřujících z rozličných míst k jedinému ustanovení, která mohla být, a v nové úpravě také je, pro všechny

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

formy přeměn společností upravena jediným, společným ustanovením. Zákon o přeměnách společností tak jak již bylo naznačeno činí, a to konkrétně v hlavě III. v 3. dílu s názvem „Schválení přeměny ve společnosti s ručením omezeným“ (jde o ustanovení § 17 až § 20). Jak z citovaného názvu plyne, tato ustanovení nečiní rozdíl mezi jednotlivými formami přeměn společností co do procesu jejich schvalování, což v konečném důsledku nečinil ani obchodní zákoník, a hlavně jednotně a společně stanovují, z obsahového hlediska až na malé výjimky z obchodním zákoníkem identické podmínky těchto přeměnných postupů. Tak stejně jako ustanovení § 153a n. ObchZ vyžadují schválení přeměny společnosti valnou hromadou, nejméně tříčtvrtinovou většinou hlasů přítomných společníků, dávají možnost společenské smlouvě stanovit vyšší počet hlasů³⁰ nebo další podmínky, společníkům, jež se neúčastnili valné hromady dávají možnost projevit souhlas s přeměnou společnosti mimo valnou hromadu dodatečně. Podobně se vyžaduje jak o rozhodnutí valné hromady tak o souhlasu společníka pořádat notářský zápis. Stejně tak se k fúzi a rozdělení společnosti vyžaduje vždy bez ohledu na hlasování valné hromady souhlasu společníků jejichž práva se mají v důsledku fúze či rozdělení společnosti změnit, souhlasu toho společníka, jehož souhlas vyžadovala společenská smlouva k převodu obchodního podílu, a souhlasu všech společníků má-li se po fúzi nebo rozdělení omezit převoditelnost obchodních podílů, nebo není-li v některé ze zúčastněných společností dosud zapsáno úplné splacení všech vkladů v obchodním rejstříku. Rozdílem oproti původní úpravě je, že zákon o přeměnách společností výslovně společníkům umožňuje přijímat rozhodnutí o schválení přeměny i mimo valnou hromadu, co ustanovení § 153a n. ObchZ neobsahoval. Na druhou stranu k tomu i za účinnosti původní úpravy mohlo dojít především na základě ustanovení § 130 ObchZ, který generálně společníky společnosti zmocňuje k tomu, aby věci v působnosti valné hromady přijímali mimo ni, za podmínek v něm stanovených.

³⁰ A tentokrát se bude již bezvýjimečně tato většina vyžadovat i pro rozhodnutí valné hromady o schválení přeměny společnosti také v případě, že společenská smlouva stanoví pro nějaké rozhodnutí valné hromady vyšší počet hlasů než $\frac{3}{4}$ většinu hlasů přítomných společníků.

Ad l) schválení ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ), smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn

Ustanovení § 125 odst. 1 písm. l) ObchZ bylo do obchodního zákoníku zařazeno jako ustanovení odpovídající úpravě § 190a n. ObchZ. Před technickou novelou, zákonem č. 501/2001 Sb., ustanovení § 127 odst. 4 ObchZ bylo pro rozhodnutí valné hromady ve věcech schvalování ovládací smlouvy podle § 190b ObchZ, smlouvy o převodu zisku podle § 190a ObchZ a smlouvy o tichém společenství podle § 673 až § 681 ObchZ zapotřebí souhlasu alespoň tříčtvrtinové většiny všech společníků, nevyžadovala-li společenská smlouva vyšší počet hlasů a zároveň bylo nutné o usnesení valné hromady poříditi notářský zápis. Po technické novele byla tato pasáž z ustanovení § 127 odst. 4 ObchZ vypuštěna. Tím se režim schvalování smluv podle § 125 odst. 1 písm. l) změnil. Pro platnost smlouvy ovládací a smlouvy o převodu zisku je podle § 190d ObchZ potřeba najít souhlasu dvou třetin na valné hromadě přítomných společníků, opět nestanoví-li společenská smlouva něco jiného, a zároveň poříditi o takovém rozhodnutí notářský zápis. Návrh ovládací smlouvy jakož i smlouvy o převodu zisku musí být před jejím schválením přezkoumán soudem jmenovaným znalcem. Souhlas valné hromady je *conditio sine qua non* platnosti smlouvy ovládací stejně jako smlouvy o převodu zisku a to jak v případech kdy společnost s ručením omezeným je osobou ovládající tak osobou ovládanou.

Schvalování **smlouvy o tichém společenství** podle § 673 až § 681 ObchZ valnou hromadou po změně § 127 odst. 4 ObchZ technickou novelou, zákonem č. 501/2001 Sb. dostálo zásadnějších změn. Po této novele už se totiž ke schválení nevyžaduje kvalifikovaného souhlasu společníků hlasujících na valné hromadě a tedy, pokud společenská smlouva nestanoví vyšší počet hlasů, bude postačovat prostá většina a zároveň odpadá i povinnost pořizovat o usnesení valné hromady notářský zápis.

Ad m) schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 ObchZ)

Valná hromada podle § 125 odst. 1 písm. m) ObchZ schvaluje smlouvy o výkonu funkce. Smlouva o výkonu funkce, která podle § 66 odst. 2 ObchZ

upravuje vztah mezi společností a osobou, která je jejím statutárním orgánem nebo je členem statutárního či jiného orgánu společnosti anebo společníkem při zařizování záležitostí společnosti upravuje vzájemná práva a povinnosti při výkonu funkce a je, i když fakt, že s ní obchodní zákoník operuje na více místech a má pro ní určité označení tomuto závěru zprvu nenasvědčuje, innominátním, nepojmenovaným typem smlouvy. Uzavření této smlouvy je žádoucí hlavně proto, že uzavření smlouvy pracovní nepřichází pro tento případ v úvahu, jelikož mezi společností a jmenovanými osobami jako orgány společnosti nebo členi orgánů nevzniká vztah pracovněprávní a zároveň nepřichází v úvahu ani uzavření smlouvy mandátní, i když jí § 66 odst. 2 ObchZ označuje za úpravu, která se v případě, že nebude uzavřena smlouva o výkonu funkce, přiměřeně užije, protože v tomto případě nejde o založení mandátního vztahu, ale pouze o úpravu práv a povinností vztahu již vzniklého volbou nebo jmenováním. Mandátní smlouva také asi není schopna pokrýt všechny požadavky, které na smlouvu o výkonu funkce je třeba mít³¹.

Ustanovení § 66 odst. 2 ObchZ uvádí, že smlouva o výkonu funkce musí mít písemnou podobu a musí být schválena valnou hromadou nebo písemně všemi společníky, kteří ručí za závazky společnosti neomezeně (což není případ společnosti s ručením omezeným). Splnění obou těchto podmínek, tedy jak písemné formy tak schválení, v případě společnosti s ručením omezeným, valnou hromadou je podmínkou platnosti takovéto smlouvy. Valná hromada může smlouvu o výkonu funkce schválit jak předběžně, tak následně a činí tak rozhodnutím, na kterém se usnesla alespoň prostá většina přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného. Pořizovat notářský zápis o usnesení valné hromady jímž schvaluje předmětnou smlouvu není nutné.

Podle *Dědiče, J.* zákon sice výslovně nestanovuje, jak je tomu například v ustanovení § 125 odst. 1 písm. l) ObchZ, že působnost v této věci valné hromadě zůstává i pro případy změn ve smlouvách o výkonu funkce, k jejichž uzavření dala svůj souhlas. Závěr, že změny těchto smluv vyžadují podobně jako při jejich uzavření schválení valnou hromadou v podobě souhlasu prosté

³¹ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 253

většiny přítomných společníků, lze ale učinit s ohledem na povahu věci a účel právní úpravy³².

Ad n) další otázky, které do působnosti valné hromady svěruje zákon

Písmeno n) paragrafu 125 odstavec 1. ObchZ uzavírá výčet věcí spadajících do působnosti valné hromady tím způsobem, že do něj generálně řadí všechny otázky upravené obchodním zákoníkem, či obecně zákonem jako další otázky v působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným nevyjmenované jinak ve výčtu § 125 odst. 1 ObchZ a zároveň další otázky, které do působnosti valné hromady svěří společenská smlouva.

Těmito dalšími otázkami, které hlavně obchodní zákoník, ale i jiné zákony, jako např. zákon o přeměnách společností, svěruje do působnosti valné hromady jsou³³:

- poskytování plnění společností osobě, jež je orgánem společnosti nebo jeho členem a na které jí neplyne nárok z právního předpisu, interního předpisu společnosti, případně ze smlouvy o výkonu funkce, ke kterému může dát podle § 66 odst. 3 ObchZ souhlas jen valná hromada, a to prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O tomto rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis,
- rozhodování o **zrušení rozhodnutí** (v této věci přísluší valné hromadě rozhodovat jenom v případech, kdy původní rozhodnutí o zrušení společnosti s ručením omezeným a jejím vstupu do likvidace učinila sama valná hromada podle § 68 odst. 8 ObchZ nebo v případě, že likvidátora nejmenoval soud podle § 71 odst. 3 poslední věta, odst. 4 a 7 ObchZ) o **zrušení společnosti** s ručením omezeným s likvidací. Valná hromada rozhoduje stejně jako o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací podle § 127 odst. 4 ObchZ kvalifikovanou většinou hlasů, konkrétně dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Analogicky tak musí

³² *Dědič, J. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1108

³³ *Dědič, J. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1108 a n.

být podle § 127 odst. 4 ObchZ o usnesení valné hromady v této věci pořízen notářský zápis,

- rozhodování o **zrušení rozhodnutí o přeměně společnosti**. S účinností do 30. června 2008 činila valná hromada toto rozhodnutí na základě ustanovení § 69 odst. 7 ObchZ. S účinností nového zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách společností, tedy od 1. července 2008, činí valná hromada tato rozhodnutí podle § 6 zmiňovaného zákona. Toto ustanovení určuje, že rozhodnutí o zrušení přeměny obchodní společnosti nebo družstva se přijímá stejným způsobem, respektive ve stejném režimu jako samotné rozhodnutí, kterým byla přeměna schválena. To znamená, že pro rozhodnutí valné hromady v této věci se bude postupovat podle ustanovení § 17 n. zákona o přeměnách společností, s následkem požadavku tříčtvrtinové většiny hlasů společníků přítomných valné hromadě, která rozhoduje v dané věci, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů nebo další podmínky. O tomto rozhodnutí pak musí být pořízen notářský zápis. Domnívám se, že soubor specifických pravidel procesu schvalování přeměny společnosti s ručením omezeným usnesením valné hromady podle § 17 n. jako je např. pravidlo, kde vyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů než je $\frac{3}{4}$ většina hlasů přítomných společníků pro nějaké rozhodnutí valné hromady, bude se tato většina požadovat i pro rozhodování o přeměně společnosti podle § 17 odst. 2, nebo možnost společníků rozhodnout o přeměně společnosti mimo valnou hromadu podle § 19 a řada dalších (více viz rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy), budou také platit i v procesu rozhodování valné hromady o jejich zrušení,
- **schvalování návrhu na rozdělení čistého majetkového zůstatku** (likvidačního zůstatku) obsaženého ve zprávě o průběhu likvidace vypracované a předložené likvidátorem valné hromadě ke schválení podle § 75 odst. 1 ObchZ a **zprávy o naložení s majetkem společnosti**, kterou rovněž vypracovává a ke schválení valné hromadě předkládá likvidátor podle § 75 odst. 6 ObchZ. Valná hromada obě zprávy schvaluje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Případné

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

neschválení likvidátorem sestavených a valné hromadě předložených zpráv nebrání výmazu společnosti s obchodního rejstříku. O rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis,

- dále rozhodování valné hromady o **naložení s uvolněným obchodním podílem**. Podle § 113 odst. 5 ObchZ rozhoduje o převodu obchodního podílu vyloučeného společníka (který ze zákona přechází na společnost) na jiného společníka nebo na třetí osobu. Nedojde-li k takovému převodu, rozhodne valná hromada podle § 113 odst. 6 ObchZ do šesti měsíců ode dne, kdy došlo k vyloučení společníka, buď o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka nebo o tom, že společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů a zároveň stanoví podmínky za jakých rozdělení obchodní podíl převezmou.

Stejný postup následuje podle § 116 odst. 3 ObchZ v případě, že dojde k zániku právnické osoby, která je společníkem a zároveň nemá právního nástupce nebo dědice, na kterého by obchodní podíl přešel, jestliže v případě podle § 120 odst. 1 ObchZ společnost nabude vlastního obchodního podílu, dále podle § 121 odst. 1 ObchZ dojde-li k vyloučení společníka z důvodu porušení jeho příplatkové povinnosti, v případě podle § 148 odst. 1 ObchZ dojde-li ke zrušení účasti společníka ve společnosti rozhodnutím soudu, v případě § 149 kdy bude společník rozhodnutím soudu ze společnosti vyloučen, v případě kdy účast společníka ve společnosti končí dohodou všech společníků podle § 149a ObchZ a konečně také do 30. června 2008 v případě rozdělení akciové společnosti kde nástupnickou společností je společnost s ručením omezeným podle § 220u odst. 3 ObchZ. Valná hromada rozhoduje, až na výjimku, kterou je snižování základního kapitálu, kde se podle § 127 odst. 4 ObchZ se vyžaduje dvoutřetinová většina hlasů všech společníků, prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Podle § 141 odst. 1 ObchZ nejde u těchto rozhodnutí valné hromady (podle § 113 ObchZ) o rozhodování o změně společenské smlouvy, je nutné ale o těchto rozhodnutích pořádat notářský zápis,

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

- podle § 115 odst. 1 ObchZ **udělování souhlasu** valnou hromadou svým rozhodnutím společníkovi společnosti **k převodu obchodního podílu** na jiného společníka nebo na jinou osobu cestou uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu, umožňuje-li převod obchodního podílu na jinou osobu společenská smlouva a podmiňuje-li to souhlasem valné hromady (§ 115 odst. 2 ObchZ), přičemž společenská smlouva může také stanovit, že souhlasu valné hromady s převodem obchodního podílu není třeba vůbec a tedy, jako v jednom z celkově dvou případů udělování souhlasu zcela vyloučit z působnosti valné hromady. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Podobně jako u předchozího bodu, i tady § 141 odst. 1 ObchZ výslovně stanoví, že nejde o rozhodování o změně společenské smlouvy, pořízení notářského zápisu je ale nutností,
- dále **udělování souhlasu** valnou hromadou **k rozdělení obchodního podílu** při jeho převodu nebo přechodu na právního nástupce nebo na dědice společníka podle § 117 odst. 1 ObchZ, nevylučuje-li společenská smlouva úplně možnost obchodní podíl rozdělit. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Podle § 141 odst. 1 ObchZ nejde ani u tohoto rozhodnutí valné hromady o rozhodování o změně společenské smlouvy, je ale nutné pořídit o něm notářský zápis,
- jestliže společenská smlouva nestanoví jinak než § 115 odst. 1 ObchZ, a převod obchodního podílu bude podle tohoto ustanovení vyžadovat souhlasu valné hromady, bude pak také **souhlas** valné hromady **nutný k zastavení obchodního podílu** podle § 117a odst. 2 ObchZ. Bez souhlasu valné hromady by zástavní právo k obchodnímu podílu nevzniklo. K udělení souhlasu se zastavením obchodního podílu valnou hromadou se vyžaduje prostá většina hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva počet hlasů vyšší. O rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis,
- umožňuje-li to společenská smlouva, je podle § 121 odst. 1 ObchZ valná hromada oprávněná **uložit** společníkům **povinnost přispět** na vytvoření vlastního kapitálu **příplatkem mimo základní kapitál** společnosti

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

peněžitým plněním nad výši vkladu až do výše poloviny základního kapitálu podle výše vkladů jednotlivých společníků. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Paragraf § 121 ObchZ je také ve výčtu § 141 odst. 1 ObchZ jako případ, kdy nejde o rozhodnutí valné hromady o změně společenské smlouvy, i přesto ale o něm musí být pořízen notářský zápis,

- **udělování souhlasu k poskytnutí dobrovolného příplatku** ze strany společníka podle § 121 odst. 2 ObchZ, který jej může poskytnout vždycky, a to i kdyby společenská smlouva valné hromadě pravomoc stanovit příplatkovou povinnost podle § 121 odst. 1 ObchZ nesvěřovala. Stejně jako v předchozím případě rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů, a o tomto rozhodnutí je nutné pořádat notářský zápis (§ 141 odst. 1 ObchZ),
- **stanovení doby splatnosti podílů na zisku** podle § 178 odst. 7 ve vazbě na § 123 odst. 2 ObchZ. Nestanoví-li valná hromada splatnost podílů na zisku svým rozhodnutím, bude splatnost v souladu s § 178 odst. 7 ObchZ činit tři měsíce ode dne, kdy došlo k přijetí usnesení valné hromady o rozdělení zisku. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis,
- **uděluje souhlas s rozšířením pořadu jednání valné hromady** o záležitosti neuvedené v pozvánce jak vyplývá z výkladu § 129 odst. 1 ObchZ, tak ale pouze v případě, že se valné hromady účastní všichni společníci. Jinak rozšíření pořadu o další záležitosti nepřichází v úvahu. Valná hromada v uváděném případě sice teoreticky rozhoduje prostou většinou hlasů společníků valné hromadě přítomných, tento způsob hlasování prostou většinou je ale v tomhle případě modifikován o zmiňovanou podmínku účasti všech společníků, je proto podle mého názoru na místě mluvit spíše o hlasování většinou kvalifikovanou, jelikož fakticky půjde o rozhodnutí, jež bude muset schválit nejméně jedna polovina všech společníků. Společenská smlouva může samozřejmě

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

v souladu s § 127 odst. 3 ObchZ stanovit vyšší počet hlasů. O tomto rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis,

- podle § 129 odst. 3 ObchZ je to **volba předsedy a zapisovatele**. Pokud je valná hromada zvolí, řídí valnou hromadou jednatel, popřípadě pověřený společník. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O rozhodnutí valné hromady v tomto případě nemusí být pořízen notářský zápis,
- rozhodnutí valné hromady podle § 131 odst. 6 ObchZ, podle kterého zastupuje společnost s ručením omezeným v řízení o neplatnost usnesení valné hromady jednatel (jednatelé), je-li však sám účastníkem řízení, zastupuje společnost v řízení člen (členové) dozorčí rady. Dozorčí rada je ale orgánem fakultativním, proto pro případ, že by společnost nemohl zastupovat jednatel a že by nezřídila dozorčí radu, musela by svým rozhodnutím valná hromada **určit osobu, jež by společnost** ve sporu **zastupovala**, jinak ustanoví soud společnosti opatrovníka. Rozhodnutí valné hromady je přijímáno prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O tomto rozhodnutí nemusí být pořizován notářský zápis,
- rozhoduje o **omezení jednatelského oprávnění** podle § 133 odst. 2 ObchZ. Omezit jednatelské oprávnění může kromě rozhodnutí valné hromady také společenská smlouva nebo stanovy. Ve všech případech jde ale o omezení bez účinku vůči třetím osobám. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů společníků přítomných na valné hromadě. O rozhodnutí valné hromady v této věci nemusí být pořízen notářský zápis,
- **schvalování zásad a pokynů pro činnost jednatele** (jednatelů) podle § 194 odst. 4 ve vazbě na § 135 odst. 2 ObchZ, kterými se jednatel (nebo více jednatelů) musí řídit. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Notářský zápis o tomto rozhodnutí valné hromady nemusí být pořizován.
- rozhodování podle § 196a ObchZ. -aplikaci tohoto ustanovení na záležitosti ve společnosti s ručením omezeným umožňuje § 135 odst. 2 ObchZ, který na přiměřené užití § 196a odkazuje. Podle odstavce 1

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

zmiňovaného ustanovení musí být, jako podmínka platnosti, před uzavřením **smlouvy o úvěru nebo o půjčce mezi společností a členem představenstva** (ve společnosti s ručením omezeným s jednatelem), dozorčí rady, prokuristou nebo jinou osobou, nebo osobami jim blízkými, anebo smlouvy k zajištění závazků jmenovaných osob, k bezplatnému převodu majetku společnosti na tyto osoby udělen předchozí souhlas valné hromady. Souhlasu nebude třeba v případě, že jde o poskytnutí půjčky nebo úvěru ovládající osobou ovládané osobě nebo o zajištění závazku ovládané osoby. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O rozhodnutí valné hromady nemusí být pořizován notářský zápis,

- v případě, že společníci nevyužijí přednostního práva k účasti na zvýšení základního kapitálu společnosti, **udělování souhlasu s převzetím nového vkladu osobou, která není společníkem** podle § 143 odst. 2 ObchZ. K rozhodnutí valné hromady se vyžaduje prosté většiny hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O tomto rozhodnutí nemusí být pořizován notářský zápis v případě, že toto rozhodnutí není součástí rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu,
- uděluje **souhlas s podáním návrhu společnosti** podle § 149 ObchZ na **vyločení společníka**, který porušuje závažným způsobem své povinnosti. S podáním předmětného návrhu musí vyjádřit na valné hromadě souhlas společníci, jejichž vklady představují alespoň jednu polovinu základního kapitálu společnosti. O rozhodnutí valné hromady není nutné pořizovat notářský zápis.
- do 30. června 2008 to bylo **udělování souhlasu** valné hromady, mimochodem na základě podle mého názoru absolutně nezvládnutého odkazového mechanismu, společnosti s ručením omezeným jako společníka (akcionáře), který vlastní nejméně 90 % obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným (nebo v akciové společnosti) zrušené bez likvidace, **k převodu jmění na společníka** podle § 153c a § 220p odst. 5 ObchZ. Valná hromada rozhodovala odkazem na § 153a odst. 7 třemi čtvrtinami hlasů společníků přítomných na valné hromadě,

nestanovila-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Společníkům, kteří se valné hromady nemohli účastnit, bylo přiměřeným užitím § 153a odst. 8 ObchZ umožněno svůj souhlas projevit i mimo valnou hromadu. O těchto rozhodnutích musel být pořízen notářský zápis (odkaz § 153a odst. 1 i na ustanovení § 220e odst. 11 ObchZ). Nová úprava provedená již několikrát zmiňovaným zákonem o přeměnách společností, konkrétně ustanovením § 337 až § 344 a § 349 n., ponechává rozhodování v této věci v působnosti valné hromady a zvládá to snad s o něco větší přehledností než zrušená úprava obchodního zákoníku. Působnost valné hromady a požadavek kvalifikované většiny se ale ani tady nedohledává úplně bez komplikací. Ustanovení § 343 zákona o přeměnách společností sice stanovuje výslovně působnost valné hromady v této věci rozhodovat, odkaz na jiné místa tohoto předpisu však neobsahuje. Domnívám se, že rozhodování valné hromady v této věci je možno subsumovat pod ustanovení § 15 odst. 2 zákona o přeměnách společností, jako rozhodnutí, kterým všechny zúčastněné společnosti musí schválit projekt přeměny a na základě toho je možné i toto rozhodování valné hromady považovat za rozhodnutí v režimu § 17 odst. 2 zákona o přeměnách společností, které vyžaduje souhlas tří čtvrtin společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Další možné specifika procesu schvalování přeměny valnou hromadou v režimu § 17 n. jsou popsány výše (více viz rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy). O rozhodnutí valné hromady o převzetí jmění zanikající společnosti musí být podle § 17 odst. 3 zákona o přeměnách společností pořízen notářský zápis,

- uděluje **souhlas ke zrušení smlouvy ovládací nebo smlouvy o převodu zisku** podle § 190c odst. 3 ObchZ. K rozhodnutí valné hromady, které je podmínkou účinnosti právního úkonu, jímž společnost s ručením omezeným zrušuje zmiňované smlouvy, se podle § 190d odst. 1 ObchZ vyžaduje souhlasu tří čtvrtin přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O tomto rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis. V případě, že smlouva o

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

převodu zisku nebo ovládací smlouva obsahuje právo na odškodnění či na vyrovnání, bude navíc potřebný i souhlas mimo stojících společníků.

Ad o) Rozhodování valné hromady o věcech do její působnosti svěřených společenskou smlouvou

Ustanovení § 125 odst. 1 písm. n) ObchZ umožňuje také, aby byla působnost valné hromady, typicky nad zákonný rámec, ještě rozšířená o otázky, ve kterých rozhodování valné hromadě svěřuje společenská smlouva. Takto tedy může docházet usnesením valné hromady nebo dohodou všech společníků k poměrně neomezenému svěřování otázek do působnosti valné hromady, které jsou podle jejich mínění natolik pro společnost zásadní, že rozhodování o nich raději ponechají valné hromadě, jakožto nejvyššímu orgán společnosti.

Ad p) udělování a odvolávání prokury

Podle § 125 odst. 2 ObchZ náleží dále valné hromadě svým rozhodnutím udělovat prokuru a případně již udělenou prokuru také odvolat. Je to společně s případem upraveným v § 115 odst. 1 ObchZ jediná výjimka, kdy může fakticky dojít k omezení působnosti valné hromady stanovené obchodním zákoníkem. Stanoví-li tak totiž společenská smlouva, může být rozhodování ve věcech prokury valné hromadě odejmuto. V takovém případě by v této věci rozhodovali jednatelé. Kolize působnosti valné hromady a působnosti jednatelské ve věcech udělování a odvolávání prokury představovala před novelou obchodního zákoníku provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. zásadní výkladový spor. Nebylo totiž zcela jasné, zda na základě minulé díkce § 125 odst. 2 ObchZ měla valná hromada rozhodnout pouze v otázce, zda může být jednatelem (jednatelem) prokura určité osobě udělena případně odvolána nebo zda valná hromada přímo tuto prokuru určité osobě uděluje a nebo odvolává. Nové znění § 125 odst. 2 ObchZ je v tomto smyslu nezpochybnitelné. Je to přímo valná hromada, která prokuru uděluje a odvolává, není třeba ještě právního úkonu jednatele (jednatelů). To má v praxi význam mimo jiné i při zapisování prokury do obchodního rejstříku. Rejstříkový soud provede zápis již na základě

předloženého usnesení valné hromady o udělení či odvolání prokury. V případě, že by společenská smlouva možnost udělovat a odvolávat prokuru valné hromadě odejmula, a ta by i přesto v této věci rozhodla, šlo by o rozhodnutí nicotné, na základě kterého by návrh na zapsání této skutečnosti do obchodního rejstříku musel být rejstříkovým soudem odmítnut³⁴(více viz překročení působnosti valné hromady v judikatuře soudu).

V případě, že společenská smlouva ponechá tuto otázku v působnosti valné hromady, bude ta o ní rozhodovat prostou většinou hlasů společníků na valné hromadě přítomných, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O rozhodnutí valné hromady nemusí být pořízen notářský zápis.

Rozhodování o všech uváděných otázkách je ve výlučné kompetenci valné hromady. Částečnou výjimkou z této výlučnosti je pouze případ upraven v § 115 odst. 1 ObchZ o udělování souhlasu s převodem obchodního podílu na jiného společníka a v § 125 odst. 2 ObchZ ohledně rozhodování o udělení o odvolání prokury, kde zákon umožňuje, aby společenská smlouva "stanovila jinak", tj. pravomoc v těchto dvou případech případně přenesla na jiný orgán společnosti³⁵. Ve všech ostatních případech přenos zákonem vymezených pravomocí na jiný orgán společnosti příp. jinou osobu, ať již společenskou smlouvou, stanovami nebo usnesením valné hromady, nepřichází v úvahu³⁶.

Ad q) Právo atrakce

Opačný postup ale obchodní zákoník umožňuje. Tak jednak může společenská smlouva, čemuž odpovídá úprava § 125 odst. 1 písm. n) ObchZ,

³⁴ Bartošková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 194

³⁵ Povšimnutí hodné je v tomto ohledu určitě také ustanovení § 121 odst. 1 ObchZ, které umožňuje, aby valná hromada stanovila příplatkovou povinnost, povoluje-li takový postup společenská smlouva nebo § 152 odst. 1 ObchZ, který společenské smlouvě dává možnost svěřit rozhodování o zrušení společnosti valné hromadě. V těchto případech ale nejde o to samé jako u § 115 odst. 1 nebo 125 odst. 2 ObchZ. Podle těchto odstavců je totiž zákon konstituentem předmětných oprávnění valné hromady, jež může společenská smlouva z působnosti valné hromady vyloučit a třeba delegovat jinému orgánu. Podle § 121 odst. 1 ObchZ, resp. § 152 odst. 1 ObchZ jde ale o případ opačný a teprve až společenská smlouva může tuto otázku svěřit do působnosti valné hromady. Takže mluvit v tomto případě o omezení působnosti valné hromady v diskutovaném kontextu, nesvěřila-li by společenská smlouva valné hromadě takovouto působnost, není na místě.

³⁶ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI 2006, s. 203

do působnosti valné hromady přenést rozhodování o dalších záležitostech, a to i o těch, které jinak patří mezi otázky typicky v působnosti jednatelů. Takovými může být např. zřízení odštěpného závodu nebo vnitřní schvalování investic nad určitý limit. Zároveň může k přesunu působnosti dojít i na základě aplikace § 125 odst. 3 ObchZ vlastním rozhodnutím valné hromady, využitím tzv. *práva atrakce*³⁷.

Ustanovení § 125 odst. 3 ObchZ umožňuje valné hromadě společnosti s ručením omezeným atrahovat na sebe, vyhradit si rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů společnosti³⁸. Tak může valná hromada činit kdykoliv a v jakékoliv otázce, až na několik výjimek. Je tedy možné, aby valná hromada svým rozhodnutím zásadně posílila své postavení i o řadu jednatelských oprávnění³⁹, to ovšem s nikoliv neomezeným mandátem. Za žádných okolností nemůže například valná hromada na sebe atrahovat působnost statutárního orgánu společnosti s ručením omezeným jednat jménem společnosti. Tuto možnost vylučuje především § 13 odst. 1 ObchZ, který kogentně stanoví, že za podnikatele právnickou osobu jedná statutární orgán (ve společnosti s ručením omezeným je jím podle § 133 odst. 1 ObchZ jeden nebo více jednatelů). Další omezení plyne z ustanovení § 135 odst. 2 ObchZ ve vazbě na 194 odst. 4 ObchZ. Podle těchto ustanovení není nikdo oprávněn dávat jednatelům pokyny, týkající se obchodního vedení společnosti. To znamená, že ani valná hromada při užití § 125 odst. 3 ObchZ nebude moci postupovat odlišně. Zároveň je ale třeba doplnit, že podle *Dědiče, J.* valná hromada může jít až za hranice tohoto ustanovení a svým rozhodnutím si rovnou vyhradit možnost o obchodním vedení společnosti místo jednatele (jednatelů) rozhodovat⁴⁰, případně stanovit, o jakých otázkách obchodního vedení společnosti bude rozhodovat ona a o jakých jednatelé. V případě, že by

³⁷ *Dvořák, T.* Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI 2006, s. 203

³⁸ To je jeden ze zásadních rozdílů v úpravě působnosti valné hromady v společnosti s ručením omezeným a v společnosti akciové. Ustanovení § 187 odst. 2 ObchZ totiž vylučuje jakékoliv dohady o možné analogii a výslovně možnost valné hromady vyhradit si rozhodování v jiných věcech, než jaké jí zákon nebo stanovy svěžují, vylučuje.

³⁹ Případ atrakce, resp. vyhrazení si rozhodování ve věcech, které jsou běžně v působnosti jednatelů je nutno odlišovat od případů, které upravuje § 133 odst. 2 ObchZ. V takovém případě dochází primárně k omezení jednatelského oprávnění bez dalšího přesunu těchto kompetencí.

⁴⁰ Opačného názoru je ve svém článku *Eliáš, K.*, který tvrdí, že oprávnění atrahovat na sebe obchodní vedení společnosti valné hromadě nepřisluší. Šlo by podle něj o účelové obcházení zákona a jako také by bylo předmětné usnesení valné hromady neplatné. Viz *Eliáš, K.* Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným I. Právní praxe v podnikání 1997, č.2, s. 1

se ale společníci rozhodli si prostřednictvím valné hromady vyhradit rozhodování o obchodním vedení společnosti, zbavili by se základní výhody, kterou jim sdružení ve společnosti s ručením omezeným nabízí, a tou je právě limitované ručení. Podle *Dědiče, J.* totiž vznik odpovědnosti a ručení podle § 66 odst. 6 ObchZ v tomto případě nelze vyloučit⁴¹.

V případě, že tedy valná hromada využije možnosti, kterou jí dává ustanovení § 125 odst. 3 ObchZ, a skutečně si vyhradí rozhodování o některých věcech, jež zákon nebo společenská smlouva svěřují do působnosti jiných orgánů společnosti, bude pak v souladu s § 127 odst. 3 ObchZ o všech těchto otázkách rozhodovat prostou většinou hlasů přítomných společníků. I to je důvod, proč si valná hromada kromě již zmiňovaných případů nemůže vyhradit ani rozhodování ve věcech, které obchodní zákoník svěřuje rozhodnutí všech společníků (nikoliv jako valná hromada), jelikož by beze sporu šlo o obcházení účelu sledovaného tímto právním předpisem.

ROZHODOVÁNÍ SPOLEČNÍKŮ MIMO VALNOU HROMADU

O ne zcela vyprofilované "kapitálové" povaze společnosti s ručením omezeným jako obchodní společnosti jsem již psal v úvodní kapitole této práce (více viz společnost s ručením omezeným a valná hromada). Jako jeden z momentů, který jaksí brání nezpochybnitelnému zařazení společnosti s ručením omezeným mezi ryze kapitálové obchodní společnosti jsem uváděl i fakt, že jako čistě kapitálová, by společnost s ručením omezeným z hlediska řízení, správy a managementu měla být založena na principu institucionálním, to znamená že by měla vytvořit soustavu specializovaných orgánů a pak prostřednictvím nich formovat a projevovat svojí vůli. Společnost s ručením omezeným tak sice činí, na druhé straně pak obchodní zákoník v některých případech umožňuje, aby se od "institucionalismu" přešlo ke smluvnímu řešení některých otázek společnosti a to především možností společníků v některých případech rozhodovat mimo valnou hromadu.

---

⁴¹ *Dědič, J. a kol.* Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1112

Udělení dodatečného souhlasu s navrhovaným rozhodnutím mimo valnou hromadu

I když se nejedná o zcela typický případ rozhodování společníků mimo valnou hromadu, protože se tady valná hromada koná, uvádím i přesto jako příklad také ustanovení § 127 odst. 7 ObchZ. Tato úprava umožňuje aby společníci, kteří nebyli přítomni na valné hromadě, projeví svůj případný souhlas s projednávaným návrhem, pro který se na valné hromadě nepodařilo "vysbírat" zákonem předepsaný počet hlasů přítomných společníků, mimo valnou hromadu a tím následně umožnili jeho dodatečné přijetí⁴². Toto ustanovení bylo do obchodního zákoníku začleněno novelou, zákon č. 370/2000 Sb., která tak zásadním způsobem ulehčila život mnoha společnostem s ručením omezeným, a to především těm, jejichž společníci jsou pobytem (nebo sídlem) mimo území České republiky. Vstřícnost zákonodárce zná ale i tady své meze, a především z důvodu právní jistoty časově ohraničuje možnost společníků dodatečně zhojit nedostatek hlasů poměrně krátkou, jedno měsíční lhůtou⁴³. V případě, že předmětem neúspěšného hlasování valné hromady bylo rozhodnutí, o němž zákon předepisuje povinnost pořádat notářský zápis, bude muset mít dodatečný souhlas společníka také formu notářského zápisu.

Rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle § 130

ObchZ

Skutečně typickým příkladem v rámci tohoto výkladu a předmětu této diplomové práce je ustanovení § 130 ObchZ. To na rozdíl od postupu podle §

⁴² Spíše přáním praxe než otázkou je, zda zákon lze vykládat až tak extenzivně, aby bylo možno učinit závěr, že předmětné ustanovení § 127 odst. 7 ObchZ lze užít i na případy, kdy se valné hromady dodatečně hlasující společník účastnil, leč na ní nehlasoval, nebo hlasoval proti. Štenglová, I. používá označení „rozmyslet si svůj postoj“, a je stejného názoru, asi jako většina na toto téma diskutujících, že formulace odstavce 7 „společníci, kteří nebyli přítomni na valné hromadě...“ předmětný závěr skutečně nepřipouští. Není však vyloučeno, aby valná hromada o usnesení, které již jednou nepřijala, hlasovala opakovaně. Viz Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 435

⁴³ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 435

127 odst. 7 ObchZ umožňuje rozhodování společníků o všech otázkách⁴⁴ v působnosti valné hromady zcela mimo valnou hromadu, tzn. bez toho, aby se ohledně předmětné otázky valná hromada kdy konala. Společníci tady, tak jak bylo na úvod naznačeno, rozhodují otázky společnosti přímo, nikoliv prostřednictvím k tomu zřízených orgánů⁴⁵, což je typickým znakem osobních obchodních společností a je jedním z dalších zásadních rozdílů v úpravě působnosti valné hromady ve společnosti s ručením omezeným a ve společnosti akciové, kde takovýto postup akcionářům není umožněn.

Podle § 130 odst. 1 ObchZ mohou společníci společnosti s ručením omezeným přijímat rozhodnutí mimo valnou hromadu na základě návrhu osoby, jež je oprávněna valnou hromadu za běžných okolností svolat. Takovou osobou bude podle § 128 odst. 1 ObchZ buď jednatel (případně jednatele) nebo to podle § 129 odst. 2 ObchZ mohou být i samotní společníci a je-li ve společnosti dozorčí rada, může ta také v souladu s § 140 odst. 2 ObchZ podat návrh na rozhodnutí společníků mimo valnou hromadu.

Obchodní zákoník nestanoví, zda návrh na přijetí usnesení společníky mimo valnou hromadu musí být ve formě písemné, nebo bude postačovat i forma ústní. Teorie je v této věci poměrně nejednotná. Většina se na základě dikce § 130 odst. 1 ObchZ, která stanoví, že návrh je "předkládán", domnívá, že tím obchodní zákoník implicitně naznačuje požadavek písemné formy⁴⁶. Štenglová, I. je ale opačného názoru a má za to, že návrh lze "předložit" i ústní formou. Předložení písemné verze návrhu ale považuje i ona za žádoucí. Já se domnívám, že z dikce § 130 odst. 1 ObchZ nelze jednoznačně požadavek

⁴⁴ Výjimkou z takovéhoho generálního zmocnění uděleného společníkům ustanovením § 130 ObchZ je případ nemožnosti rozhodovat mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZ o změně společenské smlouvy. Aplikaci tohoto ustanovení vylučuje § 141 odst. 1 ObchZ jako ustanovení speciální.

⁴⁵ Na druhé straně jde o režim rozhodování valné hromady velice podobný. Pelikánová, I. píše, že jde dokonce o valnou hromadu bez fyzického shromáždění. Právě touto relací k institucionálnímu rozhodování ve společnosti s ručením omezeným se režim podle § 130 ObchZ liší od zbývajících možností společníků rozhodovat mimo valnou hromadu a to podle § 141, 149a a 152 odst. 1 ObchZ, kde jde o dohody společníků uzavřené mimo jakýkoliv rámeček orgánů společnosti. Viz Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. 2. díl. Praha: ASPI 2006, str. 415

⁴⁶ Viz ku příkladu Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002, s. 1154; Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku: 2. díl. Praha: Linde, 1995, s. 318; Eliáš, K. společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997, s. 154; Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI 2006, s. 227; Štenglová, I., Pfliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 441

písemné formy dovodit, navíc zákonodárce v případě, že bylo opravdu jeho intencí, písemnou formu vyžadovat, měl možnost požadavek písemné formy velice jednoduše k ostatním podmínkám tohoto návrhu explicitně přidat. Jelikož tomu tak není, myslím že by v tomto případě bylo v jisté rovině až absurdní, z důvodu nedostatku písemné formy případně přijaté usnesení stíhat neplatností.

Kromě diskutabilního požadavku písemné formy, musí návrh stanovit lhůtu, ve které se mají společníci vyjádřit. Nebude-li takováto lhůta v návrhu stanovena, a jelikož ustanovení obchodního zákoníku neobsahuje lhůtu subsidiární, rozhodnutí společníků mimo valnou hromadu nepřichází v úvahu. Obchodní zákoník stanovuje nevyvratitelnou domněnku nesouhlasu společníka, který se ve stanovené lhůtě k návrhu nevyjádří. Toto ustanovení je kogentní a nelze jej obejít odlišnou formulací společenské smlouvy⁴⁷.

Pro přijetí usnesení společníků mimo valnou hromadu je konečně podle § 130 odst. 1 poslední věta ObchZ zapotřebí souhlasného vyjádření stejné většiny společníků, jakou by zákon požadoval při hlasování o stejné otázce na valné hromadě podle § 127 odst. 3 a 4 ObchZ s tím rozdílem, že tady odpadá atribut presence, přítomnosti společníků na valné hromadě. Jinak tedy tam, kde zákon vyžaduje souhlasu alespoň prosté většiny, tedy jedné poloviny společníků přítomných na valné hromadě, se bude, v souladu s poslední větou § 130 odst. 1 ObchZ vyžadovat alespoň jedna polovina hlasů příslušejících všem společníkům. Shoda v názoru existuje ohledně omezení hlasovacího práva podle § 127 odst. 5 ObchZ při rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZ. K hlasům společníků, kteří podle § 127 odst. 5 ObchZ nemohou vykonávat hlasovací právo se tak ani v tomto případě nebude přihlížet.

Konečně § 130 odst. 2 ObchZ stanoví požadavek pořízení notářského zápisu o rozhodnutí přijatého společníky mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZ v případě, že by notářský zápis musel být pořizován o takovém rozhodnutí, přijímaném valnou hromadou.

⁴⁷ Viz *Bartošíková, M., Štenglová, I.* Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 211

Rozhodování dohodou společníků

Od předchozího výkladu je nutno odlišovat další možnosti společníků rozhodovat mimo valnou hromadu. Zákodárce existencí následujících ustanovení jen podtrhuje na zcela vyprofilovanou a podle *Pelikánové, I.* nejasněnou povahu společnosti s ručením omezeným, kde je možné, aby společníci rozhodovali i duálně mimo valnou hromadu a to nejenom v režimu § 130 ObchZ ale také podle § 141, § 149a a § 152 odst. 2 ObchZ⁴⁸.

Jde především o již zmiňované, vůči § 130 ObchZ speciální ustanovení § 141 odst. 1 ObchZ, dávající společníkům možnost uzavřít dohodu o změně společenské smlouvy mimo valnou hromadu, čímž toto ustanovení konkuruje úpravě § 130 ve s spojení s § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ. Společníci by totiž měli možnost svou dohodou měnit společenskou smlouvu i bez zmocnění § 141 odst. 1 ObchZ a to postupem podle § 130 ObchZ. Ten by si však vystačil se souhlasem "pouhých" dvou třetin hlasů všech společníků na rozdíl od souhlasu všech společníků, který vyžaduje § 141 odst. 1 ObchZ, na druhé straně by musel být dodržen formální postup podle § 130 ObchZ. Z důvodu existence ustanovení § 141 odst. 1 ObchZ tomu tak není a toto ustanovení má jako *lex specialis* aplikační přednost.

Dalšími příklady rozhodování společníků mimo valnou hromadu odlišnými od režimu § 130 ObchZ jsou dohoda o ukončení účasti společníka ve společnosti podle § 149a ObchZ a dohoda všech společníků o zrušení společnosti podle § 152 odst. 1 ObchZ.

Ve výše zmiňovaných případech nejde úplně o otázky naplňující téma této diplomové práce, nebudu se jim s Vaším dovolením tedy více věnovat.

JEDNOČLENNÁ SPOLEČNOST Z PŮSOBNOSTI VALNÉ HROMADY

Kromě případů, kdy k rozhodování věcí v působnosti valné hromady dochází mimo její zasedání podle předchozího výkladu, může nastat i situace,

---

⁴⁸ Viz *Pelikánová, I.* Komentář k § 149a zák. č. 513/1991 Sb. ASPI, 1996

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

s kterou obchodní zákoník na více místech počítá a to, že společnost s ručením omezeným bude mít jediného společníka a valná hromada jako jinak obligatorní orgán společnosti se nebude vůbec konat.

Ustanovení § 132 odst. 1 ObchZ, podobně jako u akciové společnosti ustanovení § 190 odst. 1 ObchZ, stanoví, že má-li společnost pouze jediného společníka, nebude se v takovém případě vůbec valná hromada konat a její působnost bude vykonávat sám společník⁴⁹. Toto ustanovení je z povahy věci jen logickým shrnutím, protože po faktické stránce valná hromada o jediném členovi nemá smyslu (hlasování většinou, podmínka usnášení schopností, diferencování většinových režimů pro jednotlivé okruhy otázek v působnosti valné hromady atd.). Jediný společník společnosti s ručením omezeným se tedy ocitá v pozici valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti, leč sám orgánem není a je oprávněn kdykoliv rozhodnout jakoukoliv otázku patřící do působnosti valné hromady podle předchozího výkladu. Je jenom logické, že kromě těchto otázek rozhoduje jediný společník sám i ve věcech, jež obchodní zákoník ve vícečlenných společnostech vyhrazuje souhlasnému rozhodnutí, nebo spíše dohodě všech společníků, jako je například dohoda všech společníků o zrušení společnosti podle § 152 odst. 1 ObchZ. Podobně jako valná hromada, může dále jediný společník užít ve svůj prospěch ustanovení § 125 odst. 3 ObchZ a atrahovat na sebe i rozhodování v dalších věcech, jež jinak obchodní zákoník nebo společenská smlouva svěřují jiným orgánům společnosti. Zároveň platí, co bylo napsáno výše o tom, že atrakce výhradního jednatelského oprávnění jednat jako statutární orgán jménem společnosti nepřichází v úvahu. Z ustanovení § 132 odst. 3 ale vyplývá, že jediný společník může být v té samé společnosti zároveň jednatelem a tím získat i možnost jménem společnosti jednat.

Působnost valné hromady musí jediný společník společnosti s ručením omezeným vykonávat za současného dodržení několika podmínek. Tak každé jeho rozhodnutí při výkonu působnosti valné hromady musí mít písemnou formu a musí jím být podepsáno. Zároveň v těch případech, kdy obchodní zákoník vyžaduje o rozhodnutí valné hromady pořídit notářský zápis, musí i rozhodnutí

⁴⁹ Někdy je možné se setkat s označováním jediného společníka jako zároveň valné hromady. Je to pouze nepřesnost a formulace § 132 odst. 1 ObchZ „...nekoná se valná hromada...“ to jednoznačně vylučuje. Viz Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI 2006, s. 229

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

jediného společníka podmínku formy notářského zápisu splňovat. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. června 2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002 v případě, že jediným společníkem společnosti s ručením omezeným bude akciová společnost, „...činí rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady představenstvo akciové společnosti. K přijetí takového rozhodnutí není třeba svolávat zvláštní zasedání představenstva.“

Otázku, zda je možné ustanovení § 131 ObchZ o možnosti napadnout neplatnost usnesení valné hromady vztáhnout i na rozhodnutí společníka podle § 132 ObchZ nebo zda se má postupovat podle obecné právní úpravy o neplatnosti právních úkonů označuje *Dědič, J.* za spornou, závěr který činí je ale pro změnu shodný se *Bartošíkovou, M. a Štenglovou, I.* a to, že ustanovení § 131 ObchZ je možné použít nejen na usnesení valné hromady, ale také na všechna rozhodnutí, které usnesení valné hromady nahrazují.

PŮSOBNOST VALNÉ HROMADY SPOLEČNOSTÍ S RUČENÍM OMEZENÝM V SR A SRN

Z důvodu v teorii nezastupitelného místa komparace, která umožňuje lépe spatřovat přednosti či naopak nedostatky té které právní úpravy a taky jí v její komplexnosti a v kontextu jiných právních řádu lépe hodnotit a zároveň z prostého důvodu zpestřit trochu obsah této diplomové práce, bych se na závěr ještě rád krátce věnoval právní úpravě působnosti valné hromady ve společnosti s ručením omezeným i za hranicemi České republiky, konkrétně v Německém a Slovenském právním řádu.

Německou úpravu jsem volil hlavně proto, že co do povahy právního systému je německý tomu českému velice blízký⁵⁰, český zákonodárce v něm z důvodů této systémové podobnosti, historické souvislosti a hlavně také vyspělosti a kvality velice rád hledá inspiraci a tak jsou společenské vztahy českou a německou právní normou “v druhových znacích” často regulovány

---

⁵⁰ To je zároveň důvod, proč jsem se rozhodl úpravu ve státech právního systému Common Law opomenout

velice podobně, což dává prostor pro porovnání a hodnocení konkrétních řešení.

Ještě zajímavější mi ale přijde srovnávání české úpravy se slovenskou. Dva právní řády, které byli ještě v ne tak dávné minulosti právním řádem jediným, vycházející z absolutně stejného základu. Je proto nepochybně napínavé sledovat, jak se zákonodárci těchto zemí vyrovnávají s novými potřebami právní regulace, jak se od sebe postupně vzdalují nebo jak jsou si naopak navzájem inspirací či zkušebními prostředím zamýšlené úpravy v praxi.

Úprava působnosti valné hromady v Německu

Německý právní řád se, na rozdíl od českého, úpravě otázek týkajících se společnosti s ručením omezeným (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, dále jako „GmbH“) věnuje v samostatném právním předpisu. Tím je zákon o společnostech s ručením omezeným z roku 1892 (*Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*; dále jen „GmbHG“).

Co se týče působnosti valné hromady, tu upravuje § 46 GmbHG. Bylo by ale velice nesprávné nepoznamenat, že v německé úpravě má valná hromada patrně odlišný charakter od té české. Tak již zmiňované ustanovení § 46 GmbHG nepracuje s pojmem valná hromada (*Gesellschafterversammlung* či *Gesellschafterversammlung*), ale mluví o působnosti společníků. Až § 48 odst. 1 GmbHG stanoví, že rozhodnutí společníků o otázkách v jejich působnosti jsou přijímána na „shromáždění“ (*Versammlung*). Jakoby i tímto pojmem chtěl zákonodárce naznačit to, co správně píše Eliáš, K. : „ ... německá právní teorie⁵¹ dovozuje, že se tu nejedná o orgán společnosti, nýbrž že předpisy o valné hromadě pouze vytvářejí specifickou proceduru tvorby vůle společníků“⁵². Tento výklad však není užíván bezvýjimečně a tak rada autorů stále pracuje i s pojmem orgán, dokonce valnou hromadu označují jako orgán společnosti nejvyšší⁵³.

⁵¹ Například R. Ingerl in Priester, H. J., Mayer, D. *Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. München: C.H. Beck, 1996, s. 474

⁵² Eliáš, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektum, 1997, s. 133

⁵³ Viz například Lutter, M., Hommelhoff, P., Bayer, W. *GmbH-Gesetz: Kommentar*. Köln: Schmidt, 2004, s. 861 nebo Plitt, F.-A., Mälzer, S., Rosenberg, P. *GmbHG –Kommentar von Franz-Anton Plitt*. Ars-Juridica, 2000, online zpracování, http://www.plitt.net/master.php?wahl=42&gesetz_id=85&paragraph_id=55&k_id=260

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Jak již bylo naznačeno výše, je německá úprava v otázkách valné hromady v porovnání s českou poměrně odlišná. Důvodem je jednak již zmiňovaná povaha valné hromady v GmbH, hlavně ale způsob vymezení otázek v působnosti společníků, o kterých na valné hromadě rozhodují. Ustanovení § 46 GmbHG sice obsahuje docela obsáhlý seznam věcí představujících působnost valné hromady, nejde však ani zdaleka o ustanovení kogentní. To hlavně kvůli dikci ustanovení § 45 odst. 1 a 2 GmbHG. To jasně stanoví, že pramenem působnosti valné hromady v německé GmbH není primárně zákon, konkrétně ustanovení § 46 GmbHG, ale společenská smlouva. Ta může jednak rozhodování společníků na valné hromadě svěřit mnohem více otázek a zároveň, jako jediný možný nástroj k takovému postupu, mnohé otázky svěřené valné hromadě ustanovením § 56 GmbHG delegovat na jiný orgán GmbH. Možnost smluvní atrakce či případné delegace má ale svoje meze v podobě některých kogentních ustanovení GmbHG, u kterých změna působnosti zákonem předepsaného orgánu nepřichází v úvahu⁵⁴.

Tak tedy až v případě, že společenská smlouva nechá otázku působnosti společníků bez povšimnutí, nastoupí subsidiárně ustanovení § 56 GmbHG. Rozhodnutí společníků na valné hromadě tak podléhají:

- schválení/určení roční účetní závěrky a rozhodnutí o naložení s výsledkem hospodaření,
- rozhodnutí o zveřejnění mezitímní účetní závěrky podle mezinárodních účetních standardů a schválení jednatelem sestavené účetní závěrky,
- schválení jednatelem sestavené konsolidované účetní závěrky,
- požadování splacení vkladů na základní kapitál společnosti,
- vrácení zaplacených příplateků,
- dělení obchodních podílů při jejich převodu či přechodu jako i vyplácení obchodních podílů,
- ustanovení, odvolávání jako i schvalování jednání odvolaného jednatele
- stanovení opatření/pravidel ke kontrole či doзору jednatelů,
- ustanovení Prokuristy či zástupce společnosti,

⁵⁴ Například § 53, § 60 č. 2 nebo § 51a GmbHG

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

- uplatnění nároků společnosti na náhradu škody vůči jednatelům či společníkům a zastupování společnosti v řízení vedených vůči jednatelům.

Dále se podobně jako v české úpravě vyžaduje souhlas společníků se změnou společenské smlouvy podle § 53 odst. 1 GmbHG, společníci mohou podle § 26 odst. 1 GmbHG, dovoluje-li to společenská smlouva, stanovit příplatkovou povinnost, podle § 37 odst. 1 GmbHG omezit jednatelské oprávnění (které je stejně jako podle české úpravy vůči třetím osobám neúčinné) nebo podle § 60 odst. 2 GmbHG rozhodnout o zrušení společnosti GmbH.

Německý zákon stanoví, že všechna usnesení společníci přijímají na valné hromadě v souladu s § 48 odst. 1 GmbHG. Přijímání usnesení cestou valné hromady není nutné a společníci tak mohou rozhodnout i "mimo" valnou hromadu, při dodržení podmínek podle ustanovení § 48 odst. 2 GmbHG, které dává společníkům tuto možnost. Jeho formulace však jen odpovídá výše zmiňované povaze valné hromady, jako postupu/způsobu formování vůle společníků. Toto ustanovení totiž říká, že konání valné hromady není nutné, vyjádří-li všichni společníci se zamýšleným rozhodnutím nebo s úmyslem rozhodnout mimo valnou hromadu souhlas písemnou formou. Tento režim je tedy také od českého § 130 ObchZ poměrně odlišný⁵⁵.

Německá úprava působnosti valné hromady v GmbH je tedy v mnoha ohledech od té české odlišná, valné hromadě v GmbH nepřiznává německý zákonodárce až takový význam, jak je tomu podle českého obchodního zákoníku, mnohem podstatnější jsou samotní společníci, výraz převážení osobního nad institucionálním principem. Tento spolu s možností společníků poměrně neomezeně smluvně upravovat otázky a rozdělování působnosti ve společnosti GmbH svědčí o větší příslušnosti německé společnosti s ručením omezeným k obchodním společnostem osobním než je tomu u české modifikace.

---

⁵⁵ Viz Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o.. Praha: ASPI, 2006, s. 226

Úprava působnosti valné hromady na Slovensku

Co se týče úpravy působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným ve slovenském právním řádu, je stejně jako v České republice obsažena v obchodním zákoníku, zákon č. 513/1991 Zb. (dále jako „ObchZS“). Je ale nutno hned ze začátku konstatovat, že zásadních rozdílů mezi těmito dvěma úpravami neexistuje.

Stejně jako českých obchodní zákoník, obsahuje i ten slovenský výčet otázek v působnosti valné hromady v § 125 ObchZS. Slovenské ustanovení § 125 odst. 1 je menšího rozsahu oproti české verzi, výčet věcí v působnosti valné hromady končí u písmene k). To ale stanoví, že do výčtu patří i další věci, které do působnosti slovenské valné hromady svěřuje zákon, společenská smlouva nebo stanovy. Tak to, co není oproti českému § 125 odst. 1 písm. a) až m) ObchZS obsaženo na stejném místě ObchZS, lze nalézt na jiných místech slovenského zákona, na které odkazuje právě zmiňované písmeno k)⁵⁶. Výjimkou je pouze otázka schvalování smluv ovládací, o převodu zisku a smlouvy o tichém společenství, kterých schvalování na Slovensku není v působnosti valné hromady a jejichž úpravu vůbec, kromě smlouvy o tichém společenství, slovenský obchodní zákoník zcela opomíjí. Lze tedy říci, že po obsahové stránce otázek v působnosti obou valných hromad existují jenom malé rozdíly. Jde hlavně o to, že u změn společenské smlouvy, u schvalování jednání učiněného před vznikem společnosti jejím jménem, u rozhodování o prodeji podniku, u schvalování přeměn společnosti slovenský zákonodárce zůstal u původní úpravy tak jak ji znal i český obchodní zákoník. Tak například u dispozic s podnikem mluví § 125 odst. 1 písm. j) ObchZS pouze o prodeji podniku či jeho části (ustanovení odpovídající § 67a ObchZ slovenský zákon nezná) nebo u změn společenské smlouvy ponechává v platnosti původní, ne zcela jasně vyložitelný text, což v českém právním prostředí působilo zásadní problémy a není sporu o tom, že v tomto ohledu je novelizovaná česká úprava kvalitnější.

Podobnost obou úprav podtrhuje dále také v obou kodexech ponechaná možnost valné hromady udělovat prokuru podle 125 odst. 2 ObchZS, dále možnost valné hromady usnesením na sebe atrahovat věci v působnosti jiných

⁵⁶ Co se týče dalších věcí v působnosti české valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. n) ObchZ, nemá z důvodu přílišné detailnosti a malého přínosu pro téma této práce smyslu zkoumat, zda jsou porovnatelně svěřeny i do působnosti slovenské valné hromady.

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

orgánů podle § 125 odst. 3 ObchZS, možnost rozhodovat mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZS (částečné rozhodování mimo valnou hromadu následným udělením dodatečného souhlasu podle § 127 odst. 7 ObchZ ale podle slovenské úpravy možné není), případ jediného společníka společnosti s ručením omezeným, kdy se podle § 132 ObchZS valná hromada nekoná, možnost valné hromady s vnitřním účinkem omezit jednatelské oprávnění podle § 133 odst. 3 ObchZS a mnohé jiné.

Závěrem tedy nelze jen konstatovat, že doba, která od rozdělení těchto dvou zemí uplynula, není podle všeho dostatečně dlouhá na to, aby bylo možno zaznamenat podstatnějších rozdílů, na podkladech, které by bylo možné srovnávat a konstatovat úroveň legislativní činnosti v obou krajinách.

ZÁVĚR

Tuto práci jsem se snažil neodsunout jen do pozice povrchní sumarizace s odkazem na skutečné texty, naopak, snažil jsem se věnovat předmětnému tématu maximum pozornosti tak, aby byla tato diplomová práce pro osoby s ní pracující přínosem. Na kolik se mi můj záměr podařilo naplnit je jen na Vašem hodnocení.

Děkuji za Vaši pozornost.

POUŽITÁ LITERATURA

Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání.
Praha: C. H. Beck, 2003

Baňouch, H. Česká společnost s ručením omezeným ve srovnání s britským pojetím [rukopis]. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2001

Bělohlávek, A., J. Podstatné změny v právní úpravě společnosti s ručením omezeným na Slovensku - stav k 30.12.1999. Daňová a hospodářská kartotéka 1999, č. 5

Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Díl II.. Praha: Polygon 2002

Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. Komplexní pohled na s.r.o..
Praha: ASPI, 2006

Eliáš, K. Působnost valné hromady společností s ručením omezeným I. Právní praxe v podnikání 1997, č.2, s. 1

Ingerl, R. in *Priester, H. J., Mayer, D.* Gesellschaft mit beschränkter Haftung.
München: C.H. Beck, 1996

Lutter, M., Hommelhoff, P., Bayer, W. GmbH-Gesetz: Kommentar. Köln:
Schmidt, 2004

Nezval, I. Co je a hlavně není změnou společenské smlouvy spol. s ručením omezeným. Právní praxe v podnikání 1998, č. 10, s. 31

Němeček, L. Orgány kapitálových společností [rukopis]. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra obchodního práva, 2006

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

Ovečková, O. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. diel. Bratislava: IURA EDITION, 2005

Ovečková, O. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 2. diel. Bratislava: IURA EDITION, 2005

Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. 2. díl. Praha: ASPI, 2006

Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku: 2. díl. Praha: Linde, 1995

Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. 2. díl. Praha: ASPI 2006

Plitt, F.-A., Mälzer, S., Rosenberg, P. GmbHG –Kommentar von Franz-Anton Plitt. Ars-Juridica, 2000

Plíva, S. Některé problémy smlouvy o nájmu podniku. Plavňá fórum 2005, č. 2, s. 51

Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002

Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006

Švorc, M. Výklad k obchodně právním otázkám - valná hromada ve společnosti s.r.o.. Finanční, daňový a účetní bulletin 1998, s. 60